

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Казначейське обслуговування розпорядників бюджетних коштів: суть, діюча практика та перспективи розвитку за матеріалами Головного управління Державної казначейської служби України у Хмельницькій області

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Шифр КвРФБС.022178.02.04.00

Виконав здобувач IV курсу, група ФБС-22-2

Підпис

Вікторія КОЗАК

Керівник: канд. техн. наук, доцент

Підпис

Ірина ФОРКУН

Нормоконтролер

Підпис

Яна ДОУЧЕНКО

До захисту допускаю:

В.о. завідувача кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та
фондового ринку

Підпис

Ірина ФОРКУН

15. 06. 2026 р.

Хмельницький 2026

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Код і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Найменування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ *Н.Хрущ*

09 02 2026

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Козак Вікторії Віталіївни

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача

1 Тема роботи: Казначейське обслуговування розпорядників бюджетних коштів: суть, діюча практика та перспективи розвитку за матеріалами Головного управління Державної казначейської служби України у Хмельницькій області

Керівник роботи Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 20.01.2026 р. № 7 (додаток № 5)

2 Термін подання здобувачем роботи на кафедру з 05.06.2026

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; фінансова звітність ГУ ДКСУ у Хмельницькій області

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретико-методичні засади сутнісного трактування та особливостей казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів

2. Аналітико-практичні аспекти діючої практики казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та перспективи її розвитку

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень):

1. Ієрархічна структура розпорядників бюджетних коштів
2. Функції органів ДКСУ в процесі обслуговування розпорядників бюджетних коштів
3. Принципи казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів
4. Етапи порядку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів
5. Клієнтська база ДКСУ в 2023-2025 роках
6. Кількість рахунків, відкритих в органах ДКСУ для зарахування податків, зборів, обов'язкових платежів в 2023-2025 роках
7. Динаміка доходів Державного бюджету України та місцевих бюджетів в 2023-2025 роках
8. Динаміка відшкодування ПДВ органами ДКСУ платникам податків в 2023-2025 роках

- 9. Динаміка видатків Державного бюджету України та місцевих бюджетів в 2023-2025 роках
- 10. Динаміка міжбюджетних трансфертів, перерахованих з державного бюджету місцевим бюджетам в 2023-2025 роках
- 11. Динаміка обсягів попереджень ДКСУ про неналежне виконання бюджетного законодавства в 2023-2025 роках
- 12. Динаміка кількості зупинених ДКСУ операцій з бюджетними коштами в 2023-2025 роках
- 13. Мережа розпорядників та одержувачів коштів державного та місцевих бюджетів які знаходилися на обслуговуванні в ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 р.р.
- 14. Склад, структура, динаміка виконання доходів та видатків державного бюджету ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 р.р.
- 15. Склад, структура, динаміка виконання доходів та видатків обласного бюджету Хмельницькій області в 2023-2025 р.р.

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 9 лютого 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

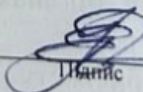
Назва розділу кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 9.02.2026	<i>виконано</i>
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 27.02.2026	<i>виконано</i>
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2026	<i>виконано</i>
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2026	<i>виконано</i>
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	з 5.06.2026	<i>виконано</i>
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 17.06.2026	

Здобувач

Підпис

Вікторія КОЗАК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Ірина ФОРКУН
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувач Козак Вікторія Віталіївна, IV курс, група ФБС-22-2
(Прізвище, ім'я, по батькові, курс, група)

Керівник Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент
(Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Тема роботи: Казначейське обслуговування розпорядників бюджетних коштів: суть, діюча практика та перспективи розвитку за матеріалами Головного управління Державної казначейської служби України у Хмельницькій області

Ключові слова: розпорядник бюджетних коштів, мережа, касове обслуговування, бюджетні асигнування, бюджетні зобов'язання

Метою роботи є систематизація теоретико-методичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо сутнісного визнання, діючої практики та перспектив розвитку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів

Предметом дослідження – є теоретичні, методичні та практичні аспекти казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та напрями їх оптимізації.

Об'єктом дослідження – процеси казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів

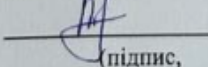
За результатами дослідження сформульовані такі висновки: Підводячи підсумок аналізу діяльності ГУ ДКСУ у Хмельницькій області, можна зробити висновок, що основними проблемами казначейського обслуговування залишаються труднощі управління ліквідністю ЄКР через нерівномірність надходжень, кіберзагрози, ризики нецільового використання коштів і корупцію, а також необхідність своєчасного перерахунку залишків після бюджетного періоду.

Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: На основі результатів проведеного аналізу сформульовано та обґрунтовано пропозиції вдосконалення системи казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів в межах реалізації «Стратегії реформування 2026–2030» які передбачають розвиток IT-інфраструктури, уніфікація обліку, покращення управління ліквідністю та посилення прозорості і контролю.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи подано на 53 сторінках. Робота містить 8 таблиць та 15 рисунків. Список використаних джерел включає 40 найменувань.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 01.06.2026

Дата захисту кваліфікаційної роботи з 17.06.2026

Здобувач Вікторія КОЗАК
(підпис, ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

Зміст

	С.
Вступ	5
1 Теоретико-методичні засади сутнісного трактування та особливостей казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів	7
1.1 Сутність казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів, його функції та принципи	7
1.2 Концептуальні підходи забезпечення порядку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та їх правове регулювання	16
2 Аналітико-практичні аспекти діючої практики казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та перспективи її розвитку	26
2.1 Аналіз сучасного стану казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів в Україні в 2023-2025 роках	26
2.2 Оцінка фінансової діяльності та реалізації казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 роках та обґрунтування напрямів її оптимізації	41
Висновки	52
Перелік джерел посилання	54
Додатки	60

Вступ

Сучасна система казначейського обслуговування бюджетів і коштів клієнтів відіграє фундаментальну роль в реалізації бюджетної політики держави, забезпеченні ефективного, прозорого й цільового їх використання в умовах проведення реформи системи публічних фінансів України, цифровізації державного управління, підвищення дієвості фінансового контролю, фінансової дисципліни та забезпечення прозорості бюджетного процесу. Вона забезпечує своєчасність проведення платежів, дотримання бюджетного законодавства розпорядниками бюджетних коштів сприяючи оптимізації управлінських рішень та мінімізації фінансових порушень. В умовах воєнного стану, обмеженості фінансових ресурсів особливого значення набуває оперативність і надійність казначейського виконання бюджетів, що забезпечує безперервне фінансування пріоритетних видатків та функціонування державних установ. Тому дослідження особливостей казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів і напрямів їх удосконалення виступає важливим і практично значущим завданням.

Дослідженню питань сутнісного наповнення, діючої практики та перспектив розвитку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів присвячені наукові праці ряду вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: Аллен Р., Бей С., Луніна Л., Мирончук В., Рамсей Е., Русін В., Томсіч Д., Федосов В., Чугунов І. та ін. Авторами детально досліджено діючу практику казначейського обслуговування бюджетів та розпорядків бюджетних коштів, однак більш ґрунтового дослідження потребують окреслені питання з врахуванням сучасних загроз війни та повоєнного відновлення.

Метою кваліфікаційної роботи є систематизація теоретико-методичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо сутнісного визнання, діючої

практики та перспектив розвитку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів.

Відповідно до мети в роботі поставлено наступні завдання:

- дослідити економічну сутність казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів, його функції та принципи;
- узагальнити концептуальні підходи забезпечення порядку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та його правове регулювання;
- здійснити аналіз сучасного стану казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів в Україні в 2023-2025 роках;
- здійснити оцінку фінансової діяльності та реалізації казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 роках, обґрунтувати напрями її оптимізації.

Об'єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є процеси казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та напрями їх оптимізації.

У процесі дослідження нами використано методи узагальнення, групування, систематизації, аналізу, графічного відображення даних тощо.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти з питань казначейського обслуговування бюджетів та розпорядників бюджетних коштів, наукові доробки зарубіжних і вітчизняних учених та практиків, звітність Державної казначейської служби України (ДКСУ) та Головного управління ДКСУ у Хмельницькій області за 2023-2025 роки тощо.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи подано на 53 сторінках. Робота містить 8 таблиць та 15 рисунків. Список використаних джерел включає 40 найменувань.

1 Теоретико-методичні засади сутнісного трактування та особливостей казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів

1.1 Сутність казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів, його функції та принципи

Відповідно до Бюджетного кодексу України бюджет – це «план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду» [1].

У сучасній фінансовій системі України функціонує «система центральних органів виконавчої влади» [2], які наділені повноваженнями щодо акумуляції коштів до бюджетів та забезпечують контроль за їх цільовим й ефективним використанням. Однією із них є Державна казначейська служба України (ДКСУ, Казначейство) - центральний орган виконавчої влади, «діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, бухгалтерського обліку виконання бюджетів» [3].

Організаційна структура ДКСУ відповідає структурі адміністративно-територіального устрою України і є трьохрівневою (рисунок 1.1), вона забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів та коштів клієнтів на всій території країни. На центральному рівні - апарат ДКСУ (м. Київ), який розробляє нормативні документи і координує роботу всієї системи. Другий рівень – обласний, який по структурі включає 27 ГУ ДКСУ (в областях,

м. Києві, м. Севастополі та АРК). Третій рівень – районний, який включає управління та відділи в районах, містах і районах у містах.

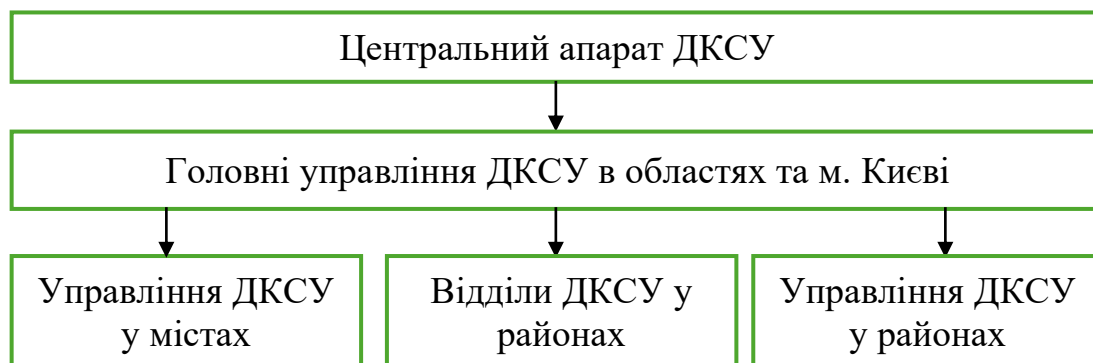

Рисунок 1.1 – Сучасна організаційна структура ДКСУ

Джерело: складено за матеріалами [3, 4]

Під час виконання державного та місцевих бюджетів в Україні застосовується казначейська форма обслуговування бюджетних коштів. Її здійснює Державна казначейська служба України «на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України» [1].

Казначейська форма обслуговування бюджетних коштів включає:

- розрахунково-касове обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, інших клієнтів згідно норм чинного законодавства;
- контроль за здійсненням бюджетних повноважень в процесі «зарахування надходжень бюджету, реєстрації взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів» [1] за взятими зобов'язаннями;
- ведення бухгалтерського обліку та складання звітності щодо виконання бюджетів із дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) у державному секторі та інших нормативно-правових актів, виданих Міністерством фінансів України;
- проведення інших операцій із бюджетними коштами.

Розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи (органи влади та місцевого самоврядування, а також організації, які утримуються за рахунок

коштів бюджету) в особі їх керівників, що «уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з відповідного бюджету» [5]. Вони здійснюють діяльність відповідно до кошторису і контролюють цільове спрямування коштів.

Казначейське обслуговування розпорядників бюджетних коштів передбачає формування мережі розпорядників бюджетних коштів, яка має трьохрівневу ієрархічну структуру (рисунок 1.2).

Розпорядники за обсягом наданих їм повноважень поділяються на головних розпорядників і розпорядників нижчого рівня. Відповідальним виконавцем бюджетної програми може бути:

- сам головний розпорядник бюджетних коштів – за умови, якщо виконання програми забезпечує його апарат;
- розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня якщо він у системі головного розпорядника безпосередньо забезпечує виконання відповідної бюджетної програми.

Тобто відповідальний виконавець - це орган чи установа, яка фактично організовує та забезпечує реалізацію бюджетної програми, відповідає за її виконання, досягнення показників та використання бюджетних коштів у межах своїх повноважень.

Розпорядник нижчого рівня – «розпорядник, який у своїй діяльності підпорядкований відповідному головному розпоряднику та (або) діяльність якого координується через нього» [5].

Одержувач бюджетних коштів – «суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету [1].

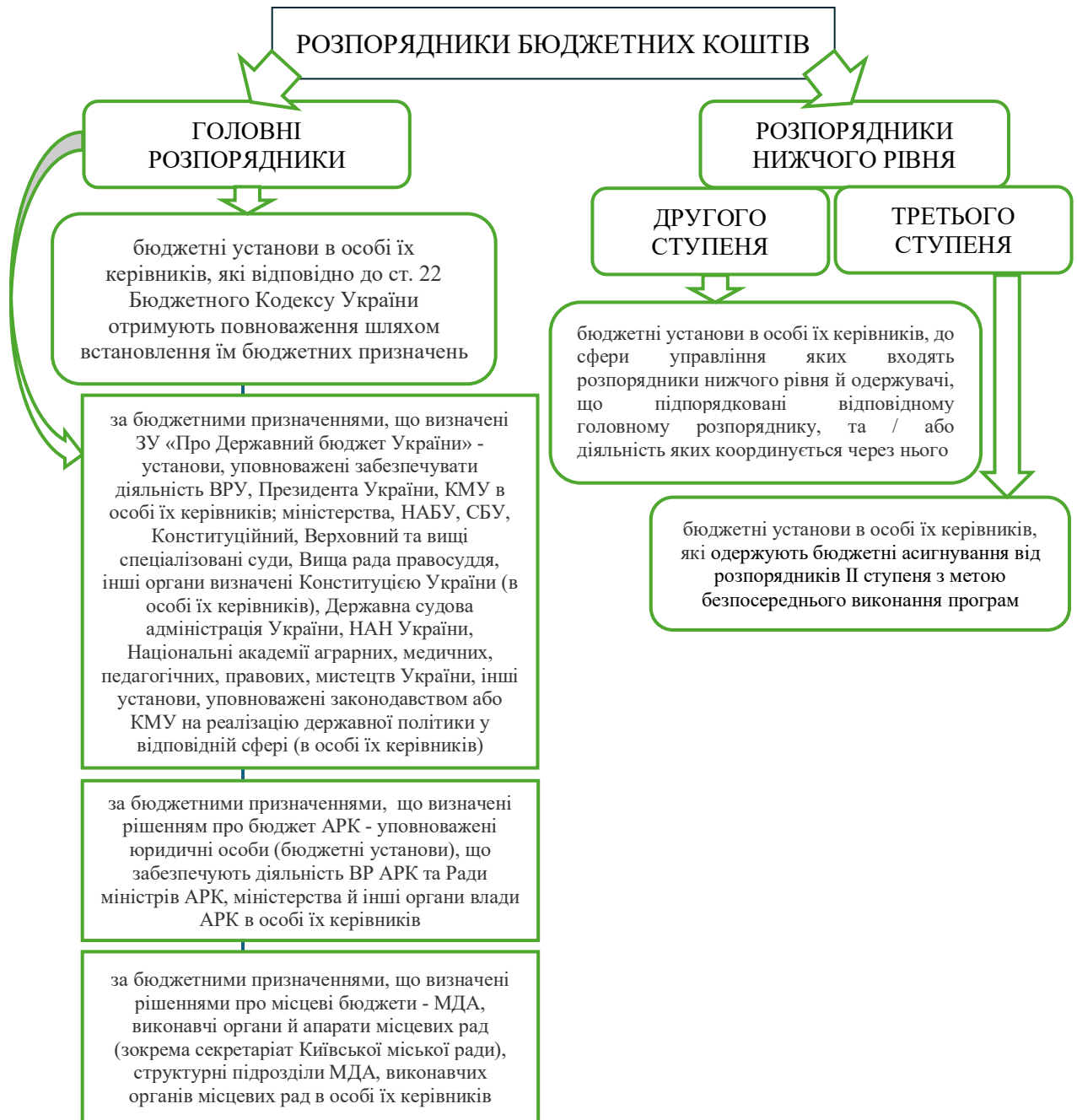

Рисунок 1.2 – Ієрархічна структура розпорядників бюджетних коштів

Джерело: складено за матеріалами [1, 5]

Казначейське обслуговування розпорядників бюджетних коштів - є системою розрахунково-касового обслуговування, яку реалізують органи ДКСУ шляхом відкриття рахунків, реєстрації зобов'язань і проведення платежів за видатками, а також забезпечення контролю за цільовим використанням коштів державного і місцевих бюджетів, веденням

бухгалтерського обліку та складанням звітності. Така система забезпечує прозорість процесів розрахунково-касового обслуговування розпорядників бюджетних коштів та касового виконання бюджетів загалом, а також ефективне управління фінансовими ресурсами.

В процесі обслуговування розпорядників бюджетних коштів органи ДКСУ забезпечують виконання основних функцій (рисунок 1.3), зокрема:

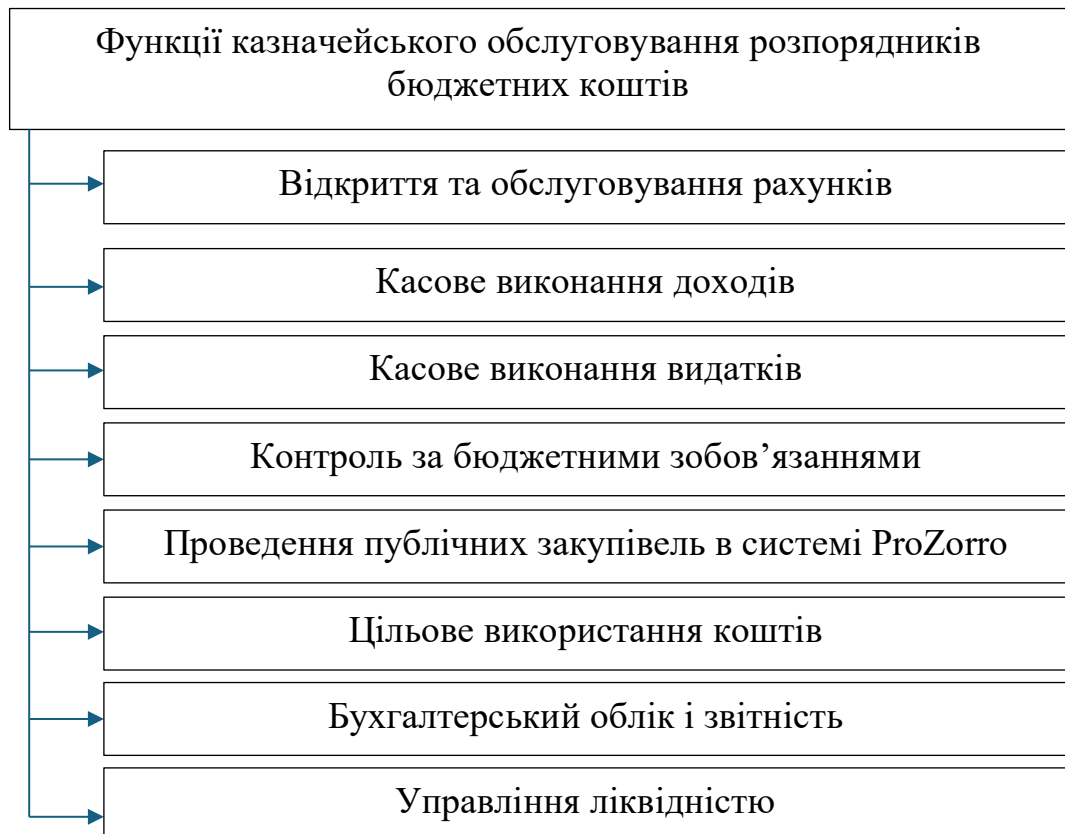

Рисунок 1.3 – Функції органів ДКСУ в процесі обслуговування розпорядників бюджетних коштів

Джерело: складено за матеріалами [1, 2, 3, 4, 5]

- відкриття та обслуговування рахунків – органи ДКСУ здійснюють відкриття рахунків для розпорядників бюджетних коштів, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів, а також рахунків для зарахування доходів у системі Казначейства. Це є процес обліку коштів державного і

місцевих бюджетів, який здійснюється органами ДКСУ через Єдиний казначейський рахунок (ЄКР);

- касове виконання доходів - це процес зарахування податків, зборів й інших надходжень до бюджетів усіх рівнів, який базується на акумулюванні коштів на ЄКР для забезпечення обліку та фінансування видатків;

- касове виконання видатків - це процес оплати фактично здійснених витрат розпорядниками (бюджетними установами) та одержувачами бюджетних коштів через систему ДКСУ на підставі затверджених розписів, кошторисів та планів використання коштів;

- контроль за бюджетними зобов'язаннями - це ключовий етап казначейського обслуговування бюджетів, що полягає в перевірці органами ДКСУ відповідності взятих розпорядниками бюджетних коштів зобов'язань затвердженим кошторисам, планам асигнувань та дотримання вимог законодавства, зокрема перевірка дотримання бюджетних повноважень під час реєстрації зобов'язань і здійсненні платежів;

- проведення публічних закупівель в системі ProZorro – це окремий етап казначейського обслуговування бюджетів та розпорядників бюджетних коштів під час якого органи ДКСУ беруть участь у процедурах публічних закупівель, перевіряючи відповідність поданих документів у системі ProZorro;

- цільове використання коштів - це витрачання бюджетних асигнувань виключно на цілі, що визначені Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, рішенням про місцевий бюджет і паспортом бюджетної програми. Органи ДКСУ здійснюють попередній і поточний контроль за дотриманням даного принципу під час проведення розрахунково-касового обслуговування в контексті того, щоб кошти витрачалися виключно на цілі, передбачені бюджетом;

- бухгалтерський облік та звітність - це система взаємодії між розпорядниками бюджетних коштів і органами ДКСУ, спрямована на облік операцій, контроль за цільовим та ефективним використанням коштів, формування достовірної фінансової звітності про фінансовий стан. Даний

процес регулюється Бюджетним кодексом України та наказами Міністерства фінансів України;

- управління ліквідністю - це процес управління залишками коштів на ЄКР, який забезпечує своєчасність фінансування видатків з державного та місцевих бюджетів, покриття тимчасових касових розривів. Під час реєстрації зобов'язань розпорядники коштів заносять до системи дані про укладені договори, органи ДКСУ перевіряють відповідність платежів бюджетному розпису і наявність фінансового ресурсу, у разі дефіциту ліквідності (касових розривів) - платежі проводяться за встановленою чинним законодавством черговістю.

Казначейське обслуговування розпорядників бюджетних коштів ґрунтується на системі основоположних принципів, що закріплені у Бюджетному кодексі України [1]. Задекларовані принципи забезпечують прозорість, цільове спрямування і безперервний контроль за рухом бюджетних коштів, виступають основою для забезпечення фінансової стабільності та підзвітності.

До основних принципів включаються (рисунок 1.4):

- принцип єдиного казначейського рахунку – передбачає, що усі операції з бюджетними коштами проходять через ЄКР, відкритий у Національному банку України (НБУ), що дозволяє державі бачити реальний стан ліквідності бюджету, здійснювати управління коштами в режимі реального часу;

- принцип розмежування повноважень – передбачає чіткий розподіл прав, відповідальності та ресурсів між головними розпорядниками й розпорядниками нижчого рівня з метою підвищення якості надання публічних послуг;

- принцип обслуговування за кошторисом - передбачає, що видатки здійснюються виключно в межах затверджених кошторисів та планів використання бюджетних коштів;

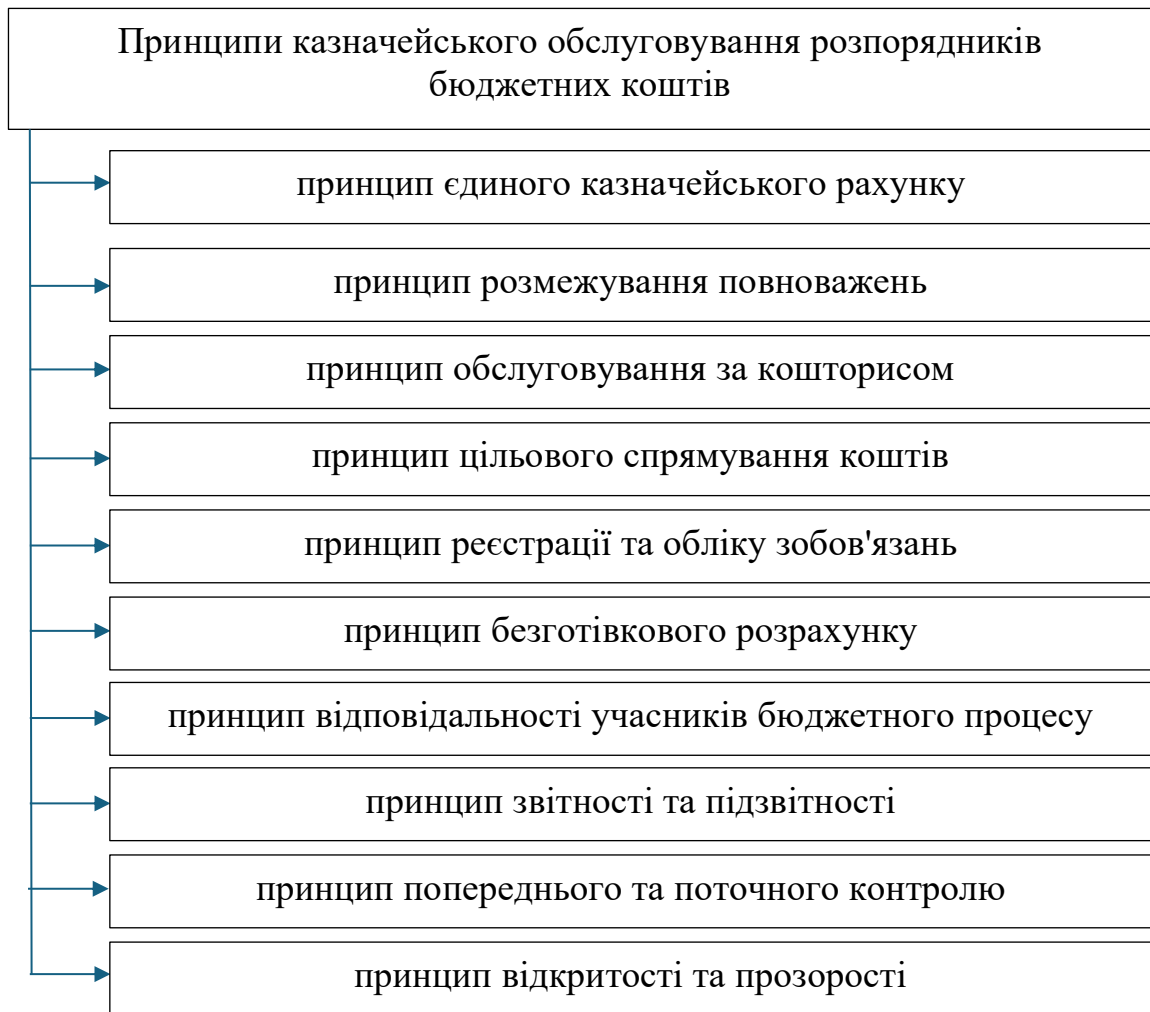

Рисунок 1.4 – Принципи казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів

Джерело: складено за матеріалами [1, 2, 4, 5, 6]

- принцип цільового спрямування коштів - бюджетні кошти виділяються та використовуються чітко на цілі, передбачені паспортами бюджетних програм, планами асигнувань та кошторисами;

- принцип реєстрації та обліку зобов'язань - передбачає обов'язкове проходження етапів реєстрації бюджетних зобов'язань (впродовж 7 робочих днів) та фінансових зобов'язань в органах ДКСУ до моменту здійснення фактичної оплати рахунків;

- принцип безготівкового розрахунку – проведення переважної більшості операцій між розпорядниками та їх контрагентами забезпечується

шляхом проведення безготівкових розрахунків, що сприяє максимальній прозорості розрахунково-касового обслуговування;

- принцип відповідальності учасників бюджетного процесу - полягає в тому, що кожен орган, посадова особа чи інший суб'єкт зобов'язані діяти виключно в межах наданих їм повноважень. За порушення бюджетного законодавства чи фінансової дисципліни передбачена персональна дисциплінарна, адміністративна, цивільна чи кримінальна відповідальність;

- принцип звітності та підзвітності - кожен розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний формувати і подавати до органів ДКСУ фінансову та бюджетну звітність за встановленими формами, що відображають рух державних коштів;

- принцип попереднього та поточного контролю – передбачає, що органи ДКСУ перевіряють документи розпорядників на етапі прийняття бюджетних зобов'язань (здійснюючи попередній контроль) та на етапі оплати рахунків (здійснюючи поточний контроль), запобігаючи нецільовому використанню;

- принцип відкритості та прозорості - передбачає, що фінансова звітність з виконання бюджетів формується на основі даних обліку в державному секторі, що гарантує достовірність інформації про доходи та видатки.

Таким чином казначейське обслуговування бюджетів та розпорядників бюджетних коштів базується на комплексі організаційно-правових процедур, основною метою яких є акумуляція доходів, здійснення видатків, ведення обліку, звітність та контроль за цільовим використанням коштів, що регламентується Бюджетним кодексом України і здійснюється через систему ЄКР.

1.2 Концептуальні підходи забезпечення порядку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та їх правове регулювання

В контексті досягнення стратегічних завдань на загальнодержавному рівні формується політика у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, яка є самостійним напрямом державної політики, що тісно пов'язаний з її складовими внутрішнього і зовнішнього характеру. Державна політика у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів - це сукупність механізмів, спрямованих на ефективне управління фінансовими ресурсами на СКР, а також здійсненні контролю за належним дотриманням бюджетного законодавства і цільовим використанням бюджетних коштів, які виключно реалізуються на принципах прозорості, відкритості та забезпечення достовірності звітності з метою прийняття результативних управлінських рішень. Метою державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів є забезпечення належного, ефективного, економного, цільового і правомірного використання бюджетних коштів їх розпорядниками (одержувачами), які перебувають на обслуговуванні в органах Казначейства України.

Порядок казначейського обслуговування бюджетів «регламентує організаційні взаємовідносини між органами ДКСУ, фінансовими органами та органами місцевого самоврядування, розпорядниками бюджетних коштів, одержувачами бюджетних коштів, а також розподіл обов'язків та відповідальності між ними в процесі обслуговування бюджетів, операціями з надання кредитів та з погашення державного боргу із врахуванням вимог Бюджетного кодексу України й інших нормативно-правових актів» [7, 8, 9].

При казначейському обслуговуванні бюджетів, операціями із надання кредитів за рахунок коштів бюджетів та із погашення державного боргу використовуються поняття і економічні категорії, що визначені Бюджетним

кодексом України [1], Законами України «Про електронні документи та електронний документообіг» [10], «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» [11], «Про платіжні послуги» [12], та іншими нормативно-правовими актами, які регулюють бюджетні правовідносини в Україні.

У процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, розпорядників бюджетних коштів використовується система дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства - Казначейство» (СДО) із використанням засобів криптографічного захисту інформації ДКСУ.

Порядок обслуговування розпорядників бюджетних коштів органами ДКСУ подано на рисунку 1.5.

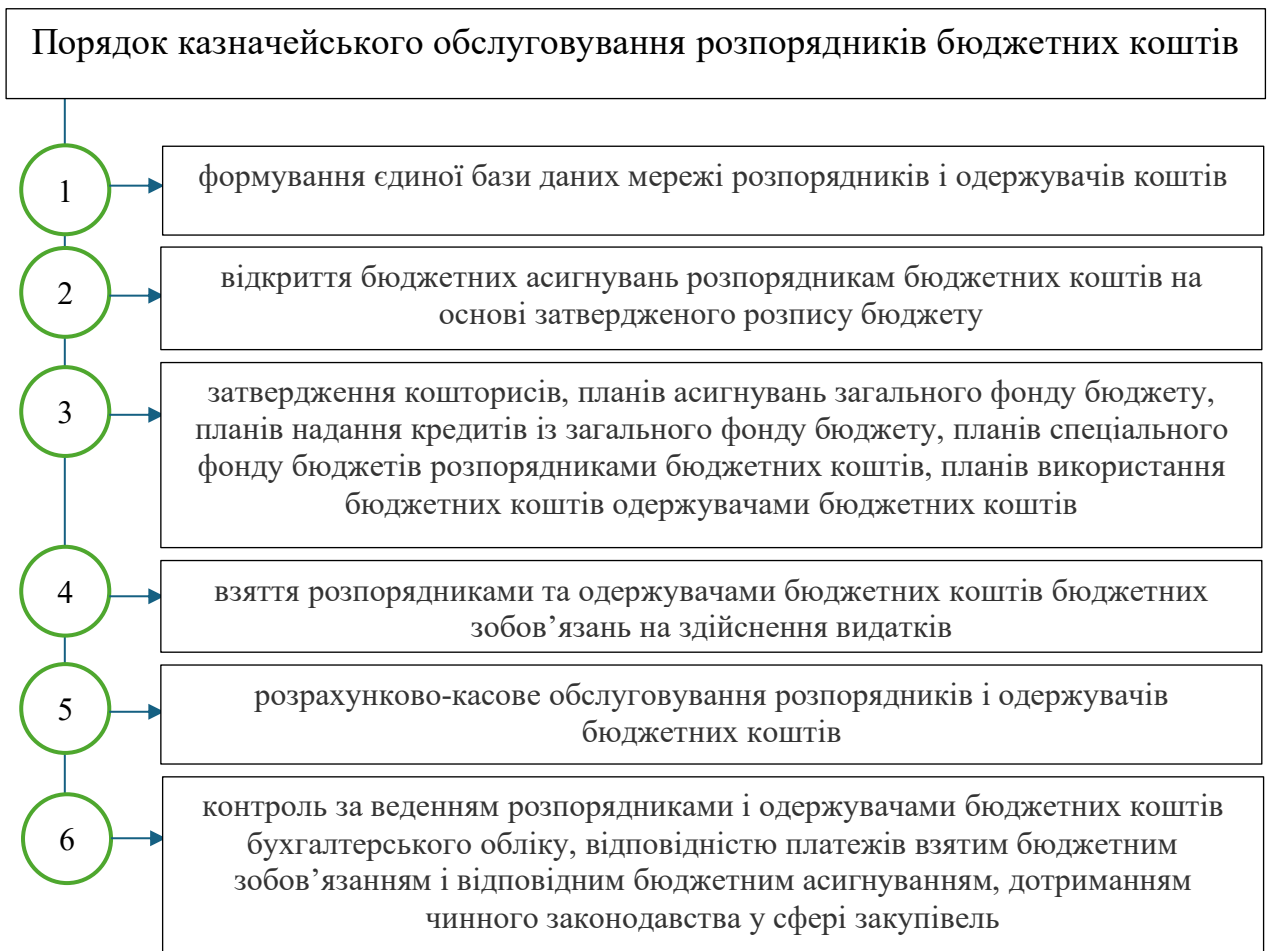

Рисунок 1.5 – Етапи порядку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів

Джерело: складено за матеріалами [1, 3, 7, 8, 9]

ДКСУ відповідно до покладених на неї завдань та в установленому чинним законодавством порядку в частині обслуговування розпорядників бюджетних коштів забезпечує:

а) узагальнення практики застосування чинного законодавства з питань, які віднесено до його компетенції, розробку пропозицій щодо удосконалення чинних законодавчих актів, актів Президента України та КМУ, нормативно-правових актів міністерств і в установленому порядку подає їх на розгляд Міністру фінансів;

б) казначейське обслуговування коштів бюджетів на основі ведення ЄКР, відкритого у НБУ, зокрема:

- здійснює розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів відповідно до норм чинного законодавства;

- здійснює відкриття та закриття рахунків в національній валюті, забезпечує проведення операцій на рахунках, формує і видає виписки із рахунків;

- формує і веде єдиний реєстр розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, базу даних мережі розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

- формує та доводить до розпорядників і одержувачів бюджетних коштів «витяги з розпису державного бюджету, витяги з розпису державного бюджету за територіями, територіальний розподіл за міжбюджетними трансфертами та зміни до них» [3];

- здійснює реєстрацію й облік бюджетних зобов'язань розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

- здійснює зарахування «на відповідні рахунки для зарахування до спеціального фонду державного бюджету власних надходжень бюджетних установ» [8];

- здійснює відповідно до чинного законодавства платежі за дорученнями розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, зокрема платежі, пов'язані з виконанням зобов'язань, що взяті під державні й місцеві гарантії;

- здійснює операції в іноземній валюті з метою проведення витрат розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

в) встановлює графіки подання квартальної (проміжної) і річної бюджетної та фінансової звітності головним розпорядникам та розпорядникам коштів II та III ступеня державного і місцевих бюджетів, «органам фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» [1];

г) здійснює у межах повноважень, що передбачені законодавством, контроль за:

- веденням бухгалтерського обліку надходжень та витрат державного і місцевих бюджетів, складенням і поданням розпорядниками, одержувачами бюджетних коштів фінансової та бюджетної звітності;

- «відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету» [1];

- відповідністю взятих розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів бюджетних зобов'язань обсягам наданих бюджетних асигнувань, паспорту бюджетної програми;

- відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням і відповідним бюджетним асигнуванням;

- дотриманням правил і процедур за проведенням операцій із бюджетними коштами в іноземній валюті;

- дотриманням розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів, а також іншими клієнтами вимог чинного законодавства у сфері закупівель у частині наявності відповідних документів шляхом ознайомлення із ними в електронній системі закупівель;

д) застосовує чи здійснює заходи впливу за порушення норм бюджетного законодавства;

е) забезпечує організацію і координацію діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ, контроль за виконанням ними відповідних повноважень шляхом проведення оцінки показників їх діяльності;

ж) надає учасникам бюджетного процесу консультаційну допомогу із питань, що належать до його компетенції;

з) забезпечує адміністрування і функціонування інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем і центрів обробки даних Казначейства, а також вживає заходів щодо захисту інформації, яка обробляється органами ДКСУ;

и) надає кваліфіковані електронні довірчі послуги;

і) забезпечує адміністрування і функціонування «єдиної платформи системи обслуговування бюджетів, системи дистанційного обслуговування “Клієнт казначейства - Казначейство”, автоматизованої системи подання електронної звітності клієнтами Казначейства» [1].

Формування мережі розпорядників бюджетних коштів - це процес визначення і реєстрації підпорядкованості, обсягів прав і рівнів бюджетних установ (розпорядників та одержувачів), які одержують фінансування з державного бюджет чи місцевих бюджетів. Вона затверджується головними розпорядниками коштів з метою забезпечення цільового спрямування і контролю за видатками.

Головні розпорядники коштів державного бюджету / місцевих бюджетів до початку нового бюджетного періоду визначають мережу розпорядників нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів, орган ДКСУ в якому вони обслуговується. Відповідальні виконавці бюджетних програм визначають мережу і подають головному розпоряднику для зведення мережі по головному розпоряднику.

Визначено три етапи формування мережі розпорядників бюджетних коштів, зокрема: на першому етапі - усі учасники бюджетного процесу попередньо вносяться до Єдиного реєстру розпорядників і одержувачів бюджетних коштів; на другому етапі – відбувається складання мережі, а саме бюджетні установи (в особі їх головного розпорядника) заповнюють єдину затверджену форму, в яку включаються підпорядковані їм за відомчою

ознакою установи; на третьому етапі – здійснюється подання мережі до відповідного органу ДКСУ на паперових та електронних носіях.

Головні розпорядники бюджетних коштів зобов'язані подати сформовану мережу до органів ДКСУ не пізніше ніж за 15 днів до початку нового бюджетного року. Розпорядники коштів нижчого рівня подають мережу не пізніше ніж за 10 днів до початку бюджетного періоду. Зміни та уточнення до мережі вносяться у разі реорганізації, зміни підпорядкування або перерозподілу обсягів асигнувань шляхом подання довідки встановленої форми. Розпорядники бюджетних коштів зобов'язані забезпечити достовірність даних, що наведені у мережі (або реєстрі змін до мережі). Відповідні процедури суворо регламентуються нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України.

Відкриття бюджетних асигнувань - процес реєстрації рахунків розпорядників коштів в органах ДКСУ і надання дозволу на проведення видатків у межах затвердженого розпису бюджету. Даний процес є обов'язковою умовою для здійснення платежів і фінансування державних та комунальних установ.

Головні розпорядники коштів (ГРК) отримують від Міністерства фінансів України (або місцевих фінансових органів) витяги із розпису державного / місцевого бюджету. У випадку коригування показників, зміни вносяться через спеціальні довідки, які передаються до органів ДКСУ. Розпорядники бюджетних коштів подають до відповідних органів ДКСУ у паперовій чи електронній формі впродовж п'яти робочих днів після затвердження «кошториси, плани асигнувань загального фонду державного / місцевих бюджетів (за винятком надання кредитів з державного / місцевих бюджетів), плани спеціального фонду державного / місцевих бюджетів (за винятком власних надходжень бюджетних установ і відповідних видатків), плани надання кредитів із загального фонду державного / місцевих бюджетів, зведення показників спеціального фонду кошторису. Заклади фахової передвищої та вищої освіти, наукові установи та заклади охорони здоров'я,

подають також затверджені плани використання бюджетних коштів і помісячні плани використання бюджетних коштів» [7-9].

Доведені обсяги бюджетних асигнувань виступають підставою для взяття розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів бюджетних зобов'язань на здійснення видатків, що передбачені відповідними державним / місцевими бюджетами. Розпорядник має право брати бюджетні зобов'язання (до прикладу, укладати договори із постачальниками) виключно в межах відкритих асигнувань.

Розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів - це комплекс організаційних процедур, який здійснюють органи ДКСУ для забезпечення цільового спрямування бюджетних коштів, реєстрації зобов'язань і проведення платежів.

Казначейство відкриває чи підтверджує дію реєстраційних, спеціальних реєстраційних або особових рахунків для кожного розпорядника / одержувача бюджетних коштів для обліку операцій за загальним і спеціальним фондами державного / місцевих бюджетів.

Платежі, що належать до власних надходжень бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів державного / місцевого бюджету, та відповідно до чинного законодавства є доходами спеціального фонду державного / місцевого бюджету, зараховуються на відповідні рахунки для зарахування до спеціального фонду державного / місцевого бюджету власних надходжень бюджетних установ, що відкриті в органах ДКСУ на ім'я бюджетних установ - розпорядників бюджетних коштів і їх відокремлених структурних підрозділів в розрізі кодів класифікації доходів відповідно до чинного законодавства.

Оплата рахунків відбувається на підставі платіжних інструкцій, кошторисів та помісячних планів використання бюджетних коштів. Органи ДКСУ перевіряють подані документи на предмет відповідності бюджетним асигнуванням, і лише після цього здійснюють платіж через СЕП НБУ. Платежі здійснюються виключно в межах залишків на рахунках, відкритих для обліку

відкритих асигнувань (загальний фонд) або власних надходжень (спеціальний фонд). Кошти мають використовуватися лише за цільовим призначенням відповідно до затвердженого кошторису і плану використання бюджетних коштів. Проведення видатків із порушенням бюджетного законодавства тягне за собою відповідальність для керівників та посадових осіб установ.

Органи ДКСУ при здійсненні розрахунково-касового обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів шляхом проведення платежів із їх рахунків надають виписки із рахунка про здійснені операції в вигляді електронного реєстру платіжних інструкцій сформованих за результатами попереднього операційного дня. У випадку застосування СДО такі виписки формуються в електронній формі.

Під час подання документів щодо отримання заробітної плати і прирівняних до неї платежів разом із визначеним переліком документів розпорядники / одержувачі бюджетних коштів подають платіжні інструкції для перерахування / сплати, зокрема на єдиний рахунок, утримань із заробітної плати працівників і нарахувань на фонд оплати праці чи документи, що підтверджують проведення їх фактичної сплати.

Розпорядники / одержувачі бюджетних коштів за деякими напрямками витрат, встановленими чинним законодавством, можуть здійснювати розрахунки в іноземній валюті. Для здійснення таких операцій в іноземній валюті розпорядники / одержувачі бюджетних коштів відкривають рахунки в банківських установах за відповідними балансовими рахунками відповідно до вимог нормативних актів НБУ, після чого подають до відповідного органу ДКСУ довідку банку щодо відкриття рахунка на його ім'я. Розпорядник / одержувач бюджетних коштів реєструє бюджетні зобов'язання в органах ДКСУ. Казначейство проводить безпосередню оплату із рахунку. Якщо розрахунок відбувається за гривні із подальшою конвертацією, надаються відповідні заявки на купівлю іноземної валюти уповноваженим банком. Усі господарські операції проведені в іноземній валюті перераховуються в гривні за офіційним курсом НБУ на дату здійснення операції.

«Обсяги власних надходжень бюджетних установ, що перевищують відповідні витрати, за умови забезпечення ресурсами заходів з виконання основних функцій бюджетних установ розпорядники бюджетних коштів перераховують вищим та підвідомчим установам і організаціям у разі, якщо їм такі повноваження надано відповідними нормативно-правовими актами» [1].

В контексті забезпечення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів органи ДКСУ в частині виконання державного / місцевого бюджету за видатками здійснюють: попередній контроль - на етапі реєстрації бюджетних зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів; поточний контроль - у процесі оплати рахунків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Кошти, які помилково зараховані на рахунок розпорядника / одержувача бюджетних коштів, повертаються ним у строки, встановлені чинним законодавством. Повернення таких коштів здійснюється органом ДКСУ на підставі платіжної інструкції розпорядника / одержувача бюджетних коштів, у призначенні обов'язково зазначаються номер і дата документа, згідно із яким такі кошти були зараховані.

Перед оплатою рахунку за договором про закупівлю, органи ДКСУ перевіряють: наявність документів - чи оприлюднені в електронній системі Prozorro договір про закупівлю, звіт про договір про закупівлю (без використання ЕСЗ) або річний план; відповідність даних - чи збігаються сума та предмет закупівлі в договорі, кошторисі та наданих платіжних документах; реєстрацію зобов'язань - перевірка наявності відповідного бюджетного асигнування.

Такий порядок казначейського обслуговування розпорядників / одержувачів бюджетних коштів: унеможливорює використання бюджетних коштів не за цільовим призначенням, визначеним кошторисом чи бюджетною програмою; забезпечує централізований облік усіх зобов'язань, що дозволяє державі моніторити реальний стан витрат у режимі реального часу; формує

єдину базу даних з метою складання достовірної фінансової звітності про виконання бюджетів усіх рівнів.

Даний процес значно пришвидшується завдяки сучасним системам електронного документообігу (зокрема системі клієнт-банк), що дозволяє розпорядникам подавати платіжні інструкції та отримувати виписки дистанційно.

ДКСУ постійно оптимізує процеси казначейського обслуговування розпорядників / одержувачів бюджетних коштів, адаптуючи їх під вимоги бюджетного процесу та зміни у чинному законодавстві, що дозволяє мінімізувати паперову тяганину, а також пришвидшити проведення розрахунків між установами.

Механізм виконання повноважень ДКСУ та його органами в особливому режимі пов'язаних зі здійсненням казначейського обслуговування бюджетних коштів і коштів інших клієнтів за умов воєнного стану в Україні чи в окремих її місцевостях визначається **Постановою КМУ від 09.06.2021р. № 590 [13]**.

ДКСУ виконує свої повноваження як учасник СЕП НБУ а також здійснює розрахунки з використанням розрахункових документів, що подані на паперових носіях, у випадку обмеження доступу до СЕП НБУ. Згідно із Порядком № 590, встановлено 3 черги здійснення платежів органами ДКСУ: 1 черга - видатки на національну безпеку і оборону; 2 черга - погашення й обслуговування державного (місцевого) боргу, виконання гарантійних зобов'язань, оплату праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату, грошове забезпечення військових, пенсії та соціальні виплати, оплата комунальних послуг, придбання ліків, продуктів харчування, ремонт укріплень, відновлення критичної інфраструктури та ліквідація наслідків обстрілів тощо; 3 черга - усі інші видатки та кредитування, які не увійшли до перших двох черг. Платежі кожної наступної черги виконуються виключно після повного забезпечення видатків попередньої черги і наявності коштів на ЄКР.

2 Аналітико-практичні аспекти діючої практики казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та перспективи її розвитку

2.1 Аналіз сучасного стану казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів в Україні в 2023-2025 роках

Упродовж 2023-2025 років органи ДКСУ забезпечували виконання державного і місцевих бюджетів, організацію казначейського обслуговування бюджетних коштів, розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, інших клієнтів, здійснення контролю за бюджетними операціями та цільовим використанням бюджетних коштів, впровадженням заходів із цифровізації процесів, підвищення рівня прозорості та ефективності управління державними фінансами. Окрема увага приділялася функціонуванню казначейської системи за умов повномасштабної війни, забезпеченню безперервності проведення платежів і належному виконанню завдань, що покладені на органи ДКСУ.

Станом на 1 січня 2026 року ДКСУ має організаційну структуру, яка включає апарат Казначейства і 644 територіальні органи, зокрема, головні управління ДКСУ в АРК, областях, м. Києві та м. Севастополі – 27 одиниць, управління (відділи) ДКСУ у районах, районах у містах, містах обласного та республіканського значення – 617 одиниць. У зв'язку із тимчасовою окупацією росією територій у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Херсонській областях та АРК на сьогодні функціонує – 591 територіальний орган ДКСУ, 63 не працюють із 2014 року. Із 591 територіального органу ДКСУ, що функціонує на 1 січня 2026 року, 59 територіальних органів з 2022 року перебувають на тимчасово окупованих територіях, посадові особи 29 територіальних органів ДКСУ переміщені до інших підконтрольних українській владі територіальних органів для виконання функцій, 30

територіальних органів ДКСУ не виконують свої функції в штатному режимі (їх повноваження з казначейського обслуговування передано до інших територіальних органів).

Клієнтська база ДКСУ включає розпорядників та одержувачів коштів державного та місцевих бюджетів і подана на рисунку 2.1.

одиниць

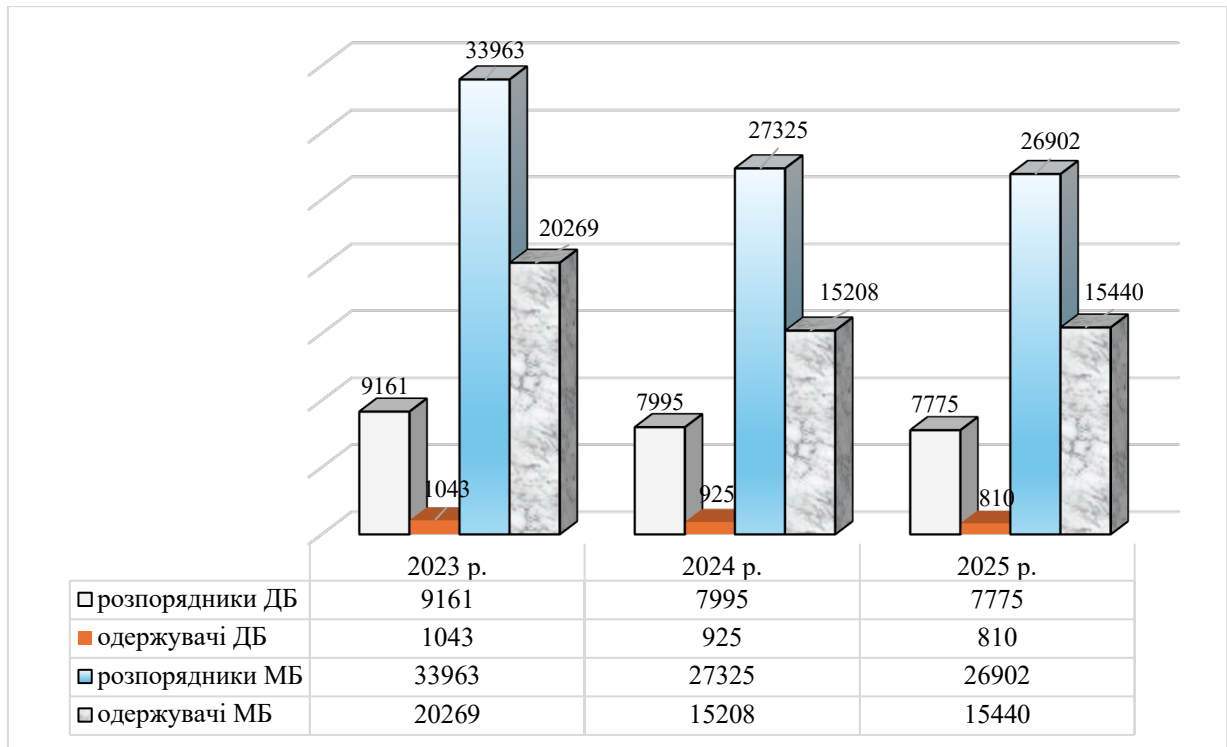

Рисунок 2.1 – Клієнтська база ДКСУ в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [14, 15, 16]

Загальна кількість розпорядників і одержувачів бюджетних коштів державного та місцевих бюджетів, включених до Єдиного реєстру в 2025 році [9] склала 50927 одиниць, з них: 7775 розпорядників та 810 одержувачів коштів державного бюджету, 26902 розпорядника та 15440 одержувача коштів місцевих бюджетів. В порівнянні з 2024 роком загальна кількість розпорядників і одержувачів включених до Єдиного реєстру скоротилася на 526 одиниць, в 2024 році в порівнянні з 2023 роком на 12983.

Кількість рахунків, відкритих в органах ДКСУ для зарахування податків, зборів, обов'язкових платежів в 2025 році склала 705665 одиниць, що в

порівнянні з 2024 роком більше на 14913 одиниць (або +2,2%). В 2024 році в порівнянні з 2023 роком кількість рахунків зросла на 7139 одиниць (або на 1%) (рисунок 2.2).

одиниць

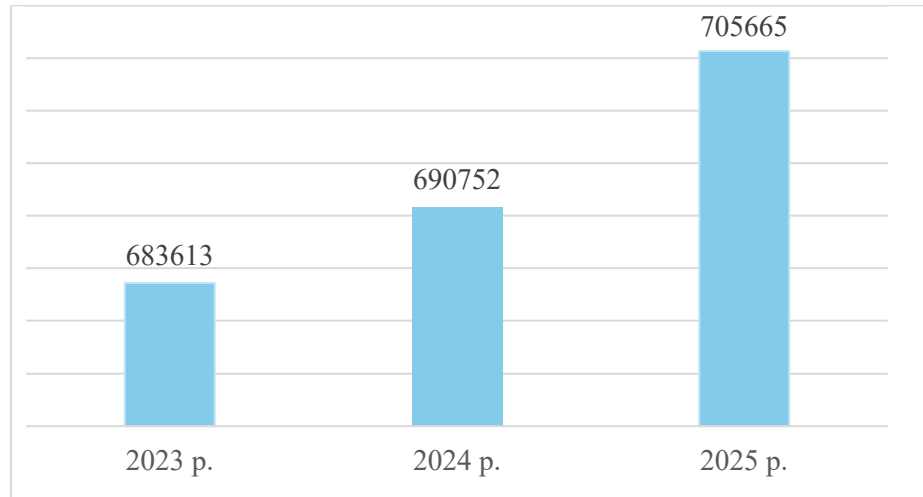

Рисунок 2.2 – Кількість рахунків, відкритих в органах ДКСУ для зарахування податків, зборів, обов’язкових платежів в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [14, 15, 16]

Державний бюджет України в 2025 році закумулював 3 трлн 841 млрд грн, що на +717,5 млрд грн, або на 23%, більше ніж у 2024 році (рисунок 2.3).

млрд грн

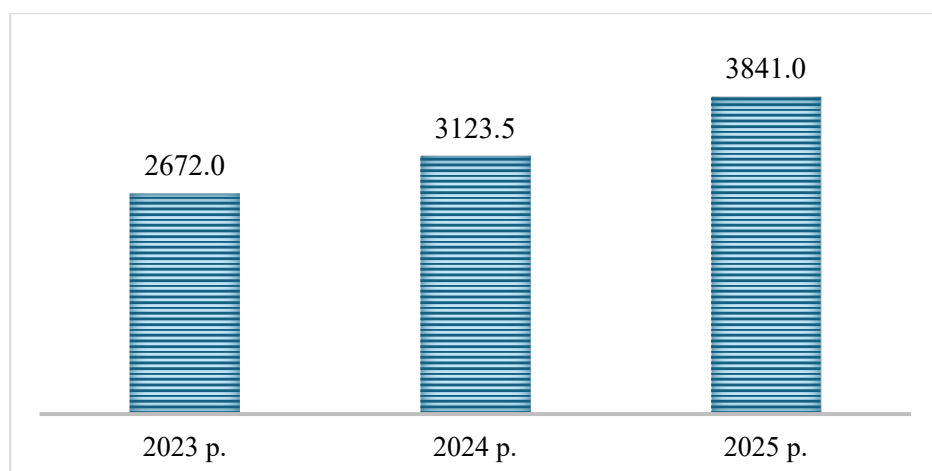

Рисунок 2.3 – Фактичні показники виконання дохідної частини Державного бюджету України в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [17]

Рівень виконання дохідної частини державного бюджету у 2025 році склав 153,5% затвердженого Верховною Радою України (ВРУ) річного показника (зі змінами).

В 2024 році до бюджету закумуляовано 3 трлн 123,5 млрд грн, що на +451 млрд грн, або на 16,9%, більше ніж у 2023 році, що складає 163,4 % річного показника, затвердженого ВРУ (зі змінами).

Такі показники досягнуто за рахунок помірного економічному відновленню держави, нарощенню податкової бази, зростанню фонду оплати праці, збільшенню ставки військового збору, проведенню системи заходів із цифровізації адміністрування податків (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Динаміка доходів Державного бюджету України в 2023-2025 роках

Показники	2023 р., млрд грн	2024 р., млрд грн	2025 р., млрд грн	Абсолютне відхилення, млрд грн		Темп росту, %	
				2024/ 2023	2025/ 2024	2024/ 2023	2025/ 2024
РАЗОМ ДОХОДІВ, Зокрема:	2672.5	3123.5	3841.0	451.0	717.5	116.9	123.0
податок та збір на доходи фізичних осіб	206.9	326.1	492.3	119.2	166.2	157.6	151.0
податок на прибуток підприємств	143.8	271.1	284.7	127.3	13.6	188.5	105.0
рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	56.1	47.7	43.4	-8.4	-4.3	85.0	91.0
акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	92.6	105.2	119.7	12.6	14.5	113.6	113.8
акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	74.8	105.2	161.2	30.4	56.0	140.6	153.2
ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	214.6	268.3	306.5	53.7	38.2	125.0	114.2
бюджетне відшкодування ПДВ	-132.4	-157.2	-179.6	-24.8	-22.4	118.7	114.2
ПДВ з ввезених на митну територію України товарів	366.2	466.1	542.4	99.9	76.3	127.3	116.4
ввізне мито	39.6	47.6	53.6	8.0	6.0	120.2	112.6
частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність	35.1	71.1	69.8	36.0	-1.3	202.6	98.2
кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України «Про Національний банк України»	71.9	38.6	84.2	-33.3	45.6	53.7	218.1
власні надходження бюджетних установ	812.3	779.4	954.2	-32.9	174.8	95.9	122.4
офіційні трансферти від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	434.0	473.9	554.8	39.9	80.9	109.2	117.1

Джерело: складено за матеріалами [17, 18, 19, 20]

Виконання дохідної частини державного бюджету в 2025 році відбувалося в умовах збройної агресії росії і на даний процес впливали такі ключові чинники:

- сплата податків до бюджету відбувалася в умовах воєнного стану та регулярних обстрілів виробничих і складських об'єктів, зокрема підприємств стратегічної інфраструктури, транспортних маршрутів, місць видобутку, перевезення й зберігання природного газу, нафти та інших ресурсів, а також обмежень у сфері енергопостачання;

- значні обсяги міжнародної фінансової підтримки сприяли зміцненню курсу гривні щодо долара США (41,7 грн/дол. США) порівняно з показником, закладеним у прогнозах бюджету на 2025 рік (45,0 грн/дол. США);

- запровадження для банківських установ ставки податку на прибуток за 2024 рік у розмірі 50% та обмеження можливості скорочення об'єкта оподаткування на збитки минулих років, перенесені на наступні періоди (завдяки цьому до бюджету було сплачено податку на прибуток у сумі 77,3 млрд грн);

- підвищення ставок і мінімального акцизного податкового зобов'язання на тютюнові вироби, а також перехід їх обчислення з гривні в євро за 1000 штук;

- збільшення з 01.01.2025 р. ставок акцизного податку: на бензин — на 12 %, на дизельне паливо — на 21,5 %, на скраплений газ — на 16,9 %;

- розширення обсягів відшкодування ПДВ, зокрема платникам, які здійснюють постачання товарів оборонного призначення та продукції для забезпечення національної безпеки й оборони України;

- збільшення у 1,6 раза імпорту товарів оборонного призначення та продукції для відновлення енергетики, що були звільнені від оподаткування під час ввезення на митну територію України;

- перерахування міжнародними партнерами фінансової допомоги (грантів) до державного бюджету на безповоротній і безоплатній основі.

Особливістю формування доходів державного бюджету в роки повномасштабної війни з росією є значна роль наданої допомоги від міжнародних партнерів (Європейського Союзу (ЄС), міжнародних фінансових організацій (МФО) та окремих країн) в загальному державному ресурсі. Така ситуація характеризує воєнний характер бюджетних потреб, «високу залежність стійкості бюджетної позиції від ритмічності та передбачуваності офіційного фінансування» [10-12]. Зокрема, у 2025 році надходження коштів від міжнародних партнерів (від ЄС, урядів іноземних держав, МФО, донорських установ) склала 554,8 млрд грн (14,4%) усіх доходів Державного бюджету України за рік. В 2024 році надходження коштів від міжнародних партнерів склало 473,9 млрд грн (15,2%) всіх доходів державного бюджету за рік, тоді як у 2023 році - 16,2%, а у 2022 році - 26,9%. Попри те, що третій рік поспіль частка допомога від міжнародних партнерів (МФО, ЄС та окремих країн) зменшується, вона залишається критично важливим джерелом за рахунок якого забезпечується покриття масштабного дефіциту держбюджету та здійснюється фінансування усіх невійськових видатків, зокрема соціальних виплат, пенсій, медицини та освіти.

За 2025 рік до місцевих бюджетів надійшло доходів загальним обсягом 751,9 млрд грн, з них міжбюджетні трансферти з державного бюджету склали 196,1 млрд грн. В порівнянні з 2024 роком обсяг надходжень до місцевих бюджетів зріс на +72.4 млрд грн, з них міжбюджетні трансферти склали +8.2 млрд грн, тоді як приріст в 2024 році складав +26.9 млрд грн з яких міжбюджетні трансферти з державного бюджету +10.5 млрд. грн.

Зростання власних доходів місцевих бюджетів в 2025 році в порівнянні з 2024 роком склало +13,1,0% або 64,2 млрд грн. Позитивний вплив на зростання доходи місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету склало зростання податку та збору на доходи фізичних осіб на +42,8 млрд грн (або +16,6%), внутрішніх податків на товари та послуги на +9,3 млрд грн (або +33,5%), податку на майно на +8,1 млрд грн (+16,1%), єдиного податку на 7,3 млрд грн (або на 10,6%).

Таблиця 2.2 – Динаміка доходів місцевих бюджетів України в 2023-2025

роках

Показники	2023 р., млрд грн	2024 р., млрд грн	2025 р., млрд грн	Абсолютне відхилення, млрд грн		Темп росту, %	
				2024/ 2023	2025/ 2024	2024/ 2023	2025/ 2024
Усього доходів із врахуванням міжбюджетних трансфертів із державного бюджету, зокрема:	652.6	679.5	751.9	26.9	72.4	104.1	110.7
міжбюджетні трансферти з державного бюджету	177.4	187.9	196.1	10.5	8.2	105.9	104.4
доходи без врахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету, з них:	475.2	491.6	555.8	16.4	64.2	103.5	113.1
- податок та збір на доходи фізичних осіб	289.4	257.5	300.3	-31.9	42.8	89.0	116.6
- єдиний податок	55.8	69.1	76.4	13.3	7.3	123.8	110.6
- податок на майно	43.8	50.2	58.3	6.4	8.1	114.6	116.1
- власні надходження бюджетних установ	27.5	31.8	31.3	4.3	-0.5	115.6	98.4
- орендна плата	22.4	26.3	29.9	3.9	3.6	117.4	113.7
- внутрішні податки на товари та послуги	22.4	27.8	37.1	5.4	9.3	124.1	133.5
- інші податки та збори	13.9	28.9	22.5	15.0	-6.4	207.9	77.9

Джерело: складено за матеріалами [17, 19-21]

У 2025 році Уряд забезпечив перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам в обсязі 196,1 млрд грн, що складає 96,1% від передбачених розписом і розподілених асигнувань, зокрема:

- базову дотацію - в сумі 25,5 млрд грн (100,0 %);
- додаткову дотацію на здійснення повноважень ОМС на деокупованих, тимчасово окупованих й інших територіях України, які зазнали негативного впливу в зв'язку із повномасштабною збройною агресією росії – в сумі 19,9 млрд грн (100,0 %);
- освітню субвенцію - в сумі 107,5 млрд грн (100,0 %).

Місцеві бюджети в 2025 році перерахували до державного бюджету реверсну дотацію в сумі 15,2 млрд грн, що становить 100,0% розпису на даний період. Водночас згідно із нормами Бюджетного кодексу України до державного бюджету було повернуто 7,6 млрд грн невикористаних залишків субвенцій.

В 2025 році органами ДКСУ було відшкодовано платникам податків 179,6 млрд грн ПДВ, в 2024 році – 157,2 млрд грн, в 2023 році – 132,38 млрд грн (рисунок 2.4).

млрд грн

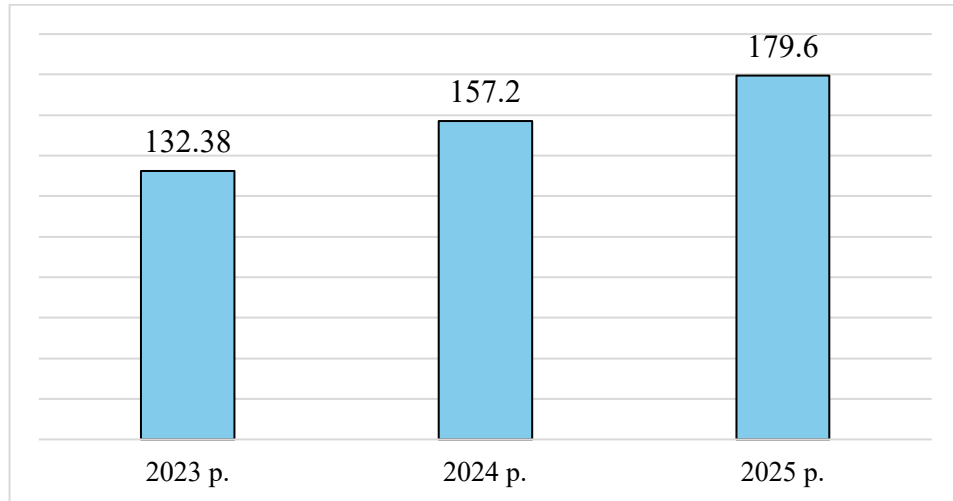

Рисунок 2.4 – Динаміка відшкодування ПДВ органами ДКСУ платникам податків в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [14-16]

В умовах воєнного стану в Україні і складної економічної ситуації в 2025 році Кабінет Міністрів спрямовував власну діяльність на збалансування бюджету і гарантування фінансування пріоритетних видатків, зокрема на національну безпеку і оборону, здійснення соціальних і гуманітарних видатків, що спрямовувалися на підтримку життєдіяльності населення і внутрішньо переміщених осіб (ВПО), підтримку роботи критичної інфраструктури, ліквідацію наслідків збройної агресії. В 2025 році касові видатки державного бюджету проведено в обсязі 5480,5 млрд грн, що відповідає 96,3% річного розпису із врахуванням змін, внесених розпорядниками бюджетних коштів державного бюджету за спеціальним фондом (рисунок 2.5). В 2024 році виконання планових показників склало 97,2%, в 2023 році – 93,6%. Причинами невиконання планових показників видатків Державного бюджету України в 2023-2025 роках стали фінансування соціальних видатків згідно зареєстрованих зобов'язань, економія за видатками

на здійснення обслуговування державного боргу, затримки їх головних розпорядників підготовки і затвердження необхідних для проведення видатків документів (зокрема видатків, що пов'язані з забезпеченням національної безпеки і оборони країни).

млрд грн

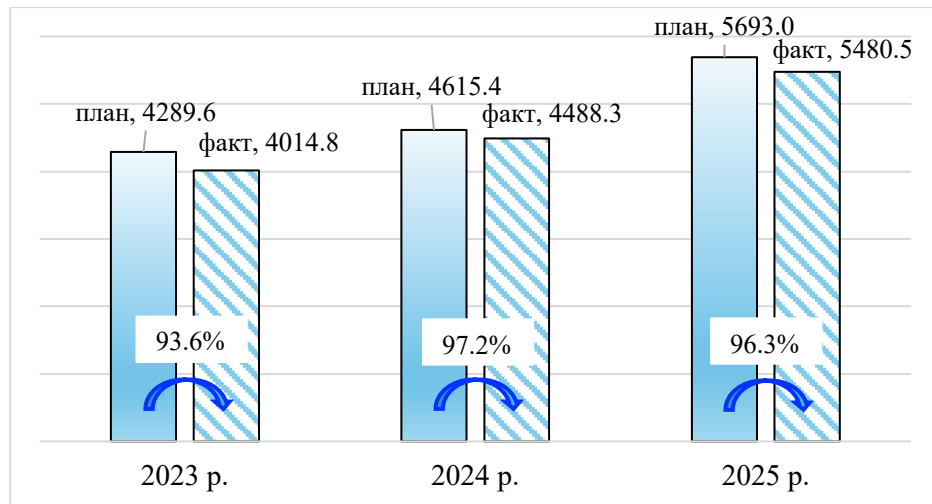

Рисунок 2.5 – Динаміка видатків Державного бюджету України в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [17, 18, 22, 23]

У 2025 році в порівнянні з 2024 роком касові видатки Державного бюджету України зросли на 992,2 млрд грн, або на 22,1%. У 2024 році в порівнянні з 2023 роком касові видатки зросли на 473,5 млрд грн, або на 11,8% (таблиця 2.3).

За умов продовження активних бойових дій фінансування видатків на потреби сектору безпеки та оборони, пов'язаних із відсіччю повномасштабної збройної агресії росії, залишаються пріоритетом номер один бюджету. У 2025 році на національну безпеку та оборону держави було спрямовано загальний ресурс в обсязі 3889,3 млрд грн (з них 4,3 млрд грн наданих державних гарантій), що склало 43,3% очікуваного обсягу ВВП і на 891,3 млрд грн більше ніж у 2024 році. У 2024 році на національну безпеку і оборону було спрямовано державний ресурс у сумі 2998,0 млрд грн (з них 27,5 млрд грн наданих державних гарантій), що становить 39,2% очікуваного ВВП.

Таблиця 2.3 – Склад, структура та динаміка видатків Державного бюджету України за функціональною класифікацією в 2023-2025 роках

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Абсолютне відхилення, млрд грн		Темп росту, %	
	млрд грн	структура, %	млрд грн	структура, %	млрд грн	структура, %	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Всього видатків, зокрема:	4014.8	100.0	4488.3	100.0	5480.5	100.0	473.5	992.2	111.8	122.1
Загальнодержавні функції (без врахування видатків на обслуговування державного боргу і виплати за державними деривативами)	48.5	1.2	66.8	1.5	77.1	1.4	18.3	10.3	137.7	115.4
Обслуговування боргу і виплати за державними деривативами	247.6	6.2	308.3	6.9	361.6	6.6	60.7	53.3	124.5	117.3
Оборона	2097.6	52.2	2305.3	51.4	3069.9	56.0	207.7	764.6	109.9	133.2
Громадський порядок, безпека та судова влада	574.8	14.3	692.7	15.4	819.4	15.0	117.9	126.7	120.5	118.3
Економічна діяльність	134.6	3.4	163.1	3.6	175.6	3.2	28.5	12.5	121.2	107.7
Охорона навколишнього природного середовища	5.2	0.1	9.5	0.2	10.5	0.2	4.3	1.0	182.7	110.5
Житлово-комунальне господарство	8.4	0.2	7.5	0.2	15	0.3	-0.9	7.5	89.3	200.0
Охорона здоров'я	179.3	4.5	201.5	4.5	218.8	4.0	22.2	17.3	112.4	108.6
Духовний та фізичний розвиток	11.8	0.3	16.2	0.4	15.8	0.3	4.4	-0.4	137.3	97.5
Освіта	60.4	1.5	64.7	1.4	67.3	1.2	4.3	2.6	107.1	104.0
Соціальний захист та соціальне забезпечення	469.3	11.7	464.8	10.4	453.4	8.3	-4.5	-11.4	99.0	97.5
Міжбюджетні трансферти	177.3	4.4	187.9	4.2	196.1	3.6	10.6	8.2	106.0	104.4

Джерело: складено за матеріалами [17-23]

Фінансування національної безпеки та оборони держави проведено за такими основними напрямками: грошове забезпечення військовослужбовців, а також осіб рядового та начальницького складу, поліцейських і заробітну плату працівників (із нарахуваннями) органів сектору безпеки та оборони; розвиток, закупівля, модернізація і ремонт озброєння, військової і спеціальної техніки, засобів і обладнання; закупівля необхідних матеріалів, обладнання, інвентаря

(запчастин до транспортних засобів, паливно-мастильних матеріалів), засобів індивідуального захисту (бронежилетів, шоломів та іншого екіпірування) тощо; забезпечення харчуванням військовослужбовців, а також осіб рядового, начальницького складу, поліцейських.

Видатки державного бюджету, спрямовані на обслуговування боргу і виплати за державними деривативами (в розрізі функціональної класифікації видатків) у 2025 році склали 361,6 млрд грн (або 6,6% загальної структури видатків), що на 53,3 млрд грн (або на 17,3%) більше ніж у 2024 році. В 2024 році видатки державного бюджету на обслуговування боргу та виплати за державними деривативами в порівнянні з 2023 роком зросли на 60,7 млрд грн (або на 24,5%).

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення у державному бюджеті посідають друге місце за величиною після видатків на національну безпеку і оборону. У 2025 році Україна завдяки фінансовій підтримці країн-партнерів показала високий рівень виконання соціальних зобов'язань. Зокрема, видатки державного бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення у 2025 році склали 453,4 млрд грн (або 8,3% загальної структури видатків), що менше показника 2024 року на -11,4 млрд грн, або на -2,5%. Під час формування таких показників основний акцент спрямовувався на підтримку осіб, що опинилися в важких життєвих обставинах внаслідок війни, втратили доходи чи роботу. Допомоги отримали майже 23 млн осіб у вигляді допомог на проживання ВПО, соціальних допомог малозабезпеченим сім'ям, сім'ям з дітьми, особам з інвалідністю із дитинства, дітей з інвалідністю, особам, які не мають права на пенсію, на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, чорнобильцям, окремим категоріям осіб, що перебувають у складних життєвих обставинах. Покриття більшості із цих видатків здійснено в рамках реалізації проектів Світового банку «INSPIRE» та «PEACE in Ukraine». Міністерство фінансів тісно співпрацює із Світовим банком й іншими міжнародними партнерами з метою забезпечення вчасного фінансування соціальних виплат.

Із державного бюджету на охорону здоров'я у 2025 році було спрямовано видатки із урахуванням суми трансфертів до місцевих бюджетів обсягом 218,8 млрд грн (або 4,0% загального обсягу видатків). В порівнянні з 2024 роком загальний обсяг фінансування охорони здоров'я зріс на 17,3 млрд грн (або на +8,6%). Важливим напрямом в системі охорони здоров'я є реалізація програми медичних гарантій, на яку було виділено 172,8 млрд грн, зокрема, кошти спрямовувалися на забезпечення екстреної, первинної та спеціалізованої медичної допомоги, а також на реімбурсацію лікарських засобів і медичних виробів для лікування серцево-судинних захворювань, цукрового та нецукрового діабету та інших хвороб. Окрім цього, фінансування з державного бюджету було використано на централізовану закупівлю лікарських засобів і медичних виробів; реалізацію заходів із прогнозування, виявлення та реагування на спалахи інфекційних і неінфекційних захворювань та надзвичайні ситуації; впровадження публічних інвестиційних проєктів у сфері охорони здоров'я; надання субвенцій для фінансування окремих закладів і заходів у системі охорони здоров'я, зокрема для забезпечення діяльності служб крові та задоволення потреб у донорській крові й її компонентах; реалізацію проєктів Світового банку у сфері охорони здоров'я; а також зубопротезування та надання планової стоматологічної допомоги ветеранам.

У 2025 році із Державного бюджету України на економічну діяльність було спрямовано видатки загальним обсягом 175,6 млрд грн (або 3,2% загального обсягу видатків). В порівнянні з 2024 роком загальний обсяг фінансування економічної діяльності зріс на 12,5 млрд грн (або на +7,7%). В порівнянні з 2023 роком загальний обсяг фінансування економічної діяльності в 2024 році зріс на 28,5 млрд грн (або на +21,2%).

Видатки з державного бюджету на освіту в 2025 році склали 67,3 млрд грн (або 1,2% структури видатків). Із урахуванням трансфертів місцевим бюджетам обсяг фінансування освіти склав в 2025 році 196,5 млрд грн. Основними освітніми видатками є: освітня субвенція, підготовка кадрів ЗВО і

зкладами фахової передвищої освіти, здійснення доплат педагогічним працівникам, забезпечення харчуванням учнів в закладах загальної середньої освіти, надання державної підтримки особам із особливими освітніми потребами. Кошти державного бюджету спрямовувалися також на розвиток інфраструктури, оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти, зокрема, на: облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти (укриття, протипожежний захист), забезпечення якісної, сучасної і доступної загальної середньої освіти «НУШ», придбання шкільних автобусів, придбання обладнання, створення і модернізацію їдалень (харчоблоків) закладів освіти, майстерень та лабораторій закладів професійної і фахової передвищої освіти, забезпечення безпеки, енергоефективності та інклюзивності освітнього простору.

У 2025 році забезпечено виконання усіх зобов'язань із перерахування міжбюджетних трансфертів. Зокрема, із державного бюджету до місцевих бюджетів було перераховано трансфертів у сумі 196,1 млрд грн, зокрема із загального фонду державного бюджету 188,2 млрд грн, або 93,8% передбачених розписом асигнувань у 2025 році.

Граничний розмір дефіциту державного бюджету у 2025 році з урахуванням законодавчих змін, що пов'язані з високим рівнем ризиків та викликів повномасштабного вторгнення росії, було відкореговано у сторону збільшення до 2184,9 млрд грн, або 25,8% прогнозного обсягу ВВП. Під час формування держбюджету на 2025 рік, як і в попередні періоди, було продовжено скасування обмеження на верхню межу дефіциту 3% прогнозного номінального обсягу ВВП, що визначено у Бюджетному кодексі України.

Фактичні касові видатки місцевих бюджетів, зокрема за рахунок міжбюджетних трансфертів, переданих із державного бюджету, склали в 2025 році 774,1 млрд грн, що відповідає 90,4% виконання планових показників. У 2024 році даний показник виконано на 88,0%, в 2023 році – на 85.6% (рисунок 2.6).

млрд грн

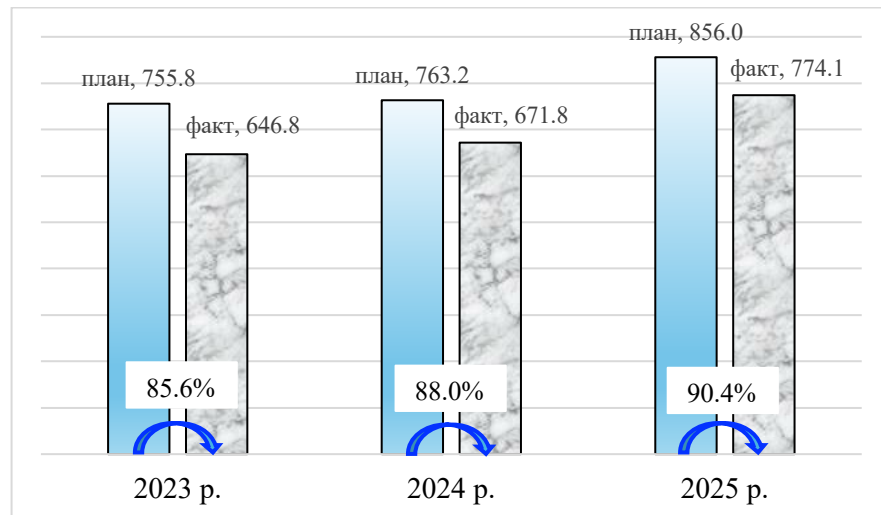

Рисунок 2.6 – Динаміка видатків місцевих бюджетів України в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [17]

Обсяг міжбюджетних трансфертів, які були перераховані з державного бюджету місцевим бюджетам склав в 2025 році 203,6 млрд грн, що на 10,2 млрд грн більше ніж у 2024 році (рисунок 2.7). основними міжбюджетними трансфертами залишається освітня субвенція і базова дотація.

млрд грн

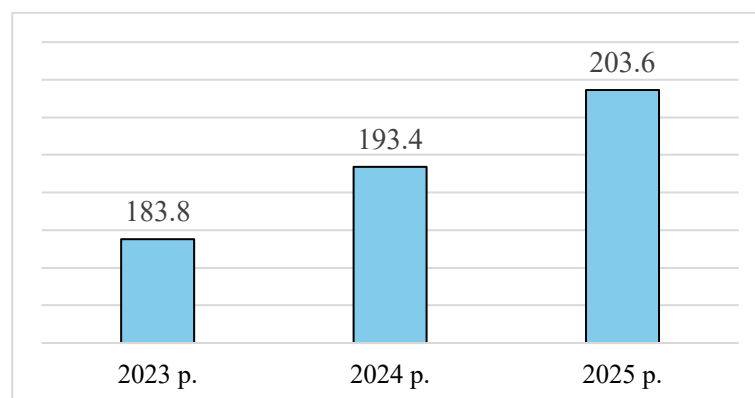

Рисунок 2.7 – Динаміка міжбюджетних трансфертів, перерахованих з державного бюджету місцевим бюджетам в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [17]

За даними ДКСУ зафіксований обсяг попереджень про неналежне виконання законодавства в 2025 році охоплює порушення на суму 39,8 млрд

грн, зокрема по державному бюджету - 21,3 млрд грн, по місцевих бюджетах – 18,5 млрд грн (рисунок 2.8).

млрд грн

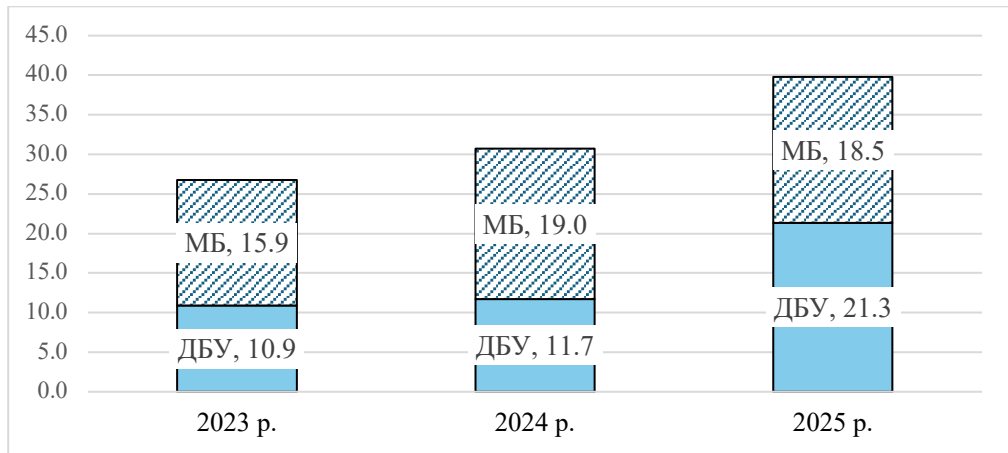

Рисунок 2.8 – Динаміка обсягів попереджень ДКСУ про неналежне виконання бюджетного законодавства в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [17]

В порівнянні з 2024 роком обсяг зафіксованих порушень зріс на 9,1 млрд грн, зокрема по державному бюджету зростання складо +9,6 млрд грн, а по місцевих бюджетах – скоротилося на -0,5 млрд грн. В 2023 році зафіксовано порушень на 26,8 млрд грн, з яких по державному бюджету – 10,9 млрд, по місцевих бюджетах – 15,9 млрд грн.

одиниць

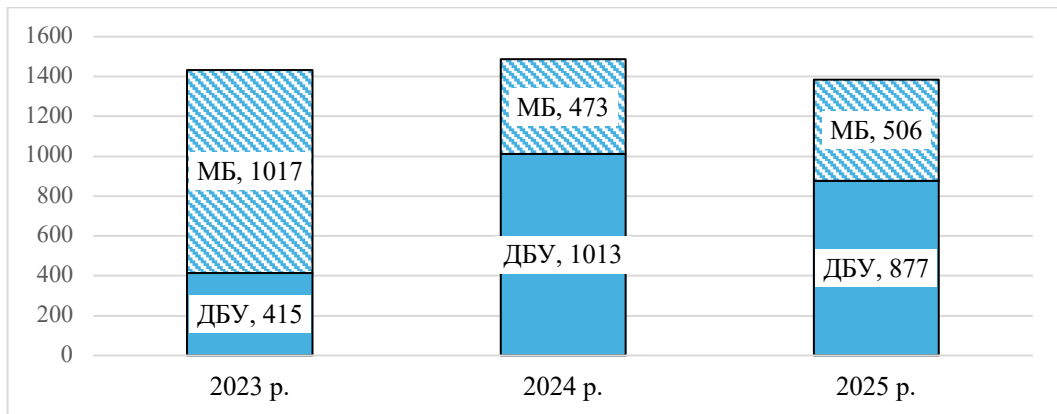

Рисунок 2.9 – Динаміка кількості зупинених ДКСУ операцій з бюджетними коштами в 2023-2025 роках

Джерело: складено за матеріалами [17]

Органами ДКСУ складено в 2025 році 1383 розпорядження про зупинення операцій з бюджетними коштами з яких 877 по державному і 506 місцевих бюджетах.

Кількість документів, поданих клієнтами до органів ДКСУ в 2025 році через СДО склала 72 млн 154 тис. одиниць, в 2024 році – 65 млн 422 тис. 614 одиниць, в 2023 році 60 млн 436 тис. 102 млн грн. Загальний приріст в досліджуваному періоді склав +11 млн 717 тис 898 одиниць, що вказує на перехід бюджетних установ і організацій до повноцінного електронного документообігу, що свідчити про позитивні зміни в обслуговуванні, зокрема підвищує оперативність проведення платежів, забезпечує економію ресурсів, підсилює зручність контролю, забезпечує високий рівень захисту інформації і їх повну юридичну силу завдяки використанню КЕП.

Проведений нами аналіз казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів у 2023–2025 роках показав високу стійкість системи ДКСУ в умовах воєнного стану, стрімкий пріоритет видатків на безпеку й оборону, а також перехід до повної цифровізації процесів через СДО «Клієнт казначейства - Казначейство».

2.2 Оцінка фінансової діяльності та реалізації казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 роках та обґрунтування напрямів її оптимізації

Головне управління ДКСУ у Хмельницькій області (код ЄДРПОУ 37971775) було зареєстровано 30.11.2011р. ГУ ДКСУ у Хмельницькій області є територіальним органом ДКСУ, який підпорядковується Міністерству фінансів України. ГУ ДКСУ у Хмельницькій області є юридичною особою публічного права створене для реалізації державної політики в сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів на рівні Хмельницької

області, коштів клієнтів відповідно до законодавства, ведення бухгалтерського обліку виконання бюджетів.

Основними функціями ГУ ДКСУ у Хмельницькій області є:

- казначейське обслуговування: управління фінансовим ресурсом державного і місцевих бюджетів;
- здійснення видатків: проведення платежів розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;
- бухгалтерський облік: ведення бухгалтерського обліку операцій із виконання державного і місцевих бюджетів;
- контроль: перевірка дотримання бюджетного законодавства при реєстрації зобов'язань і проведенні оплат.

Мережа розпорядників та одержувачів коштів державного і місцевих бюджетів, які знаходяться на обслуговуванні в ГУ ДКСУ у Хмельницькій області подана в таблиці 2.4. Слід відмітити, що у 2025 році загальна кількість установ, які обслуговуються в ГУ ДКСУ у Хмельницькій області склала 1272, з яких 187 розпорядників та 7 одержувачів коштів державного бюджету, 675 розпорядників та 403 одержувачі коштів місцевих бюджетів.

Таблиця 2.4 – Мережа розпорядників та одержувачів коштів державного та місцевих бюджетів, які знаходилися на обслуговуванні в ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 р.р.

Показники	Кількість установ (організацій)				Разом
	Державний бюджет		Місцевий бюджет		
	розпорядники	одержувачі	розпорядники	одержувачі	
2023	205	6	666	399	1276
2024	180	7	681	376	1244
2025	187	7	675	403	1272
Різниця					
2024/2023	-25	+1	-15	-23	-32
2025/2023	-18	+1	-9	+4	-4
2025/2024	+7	0	-6	+27	+28

Виконання державного бюджету у Хмельницькій області здійснюється через систему органів ДКСУ, яку представляють Головне управління і 22 Управліннями у районах і містах. Хмельницька область щодо відкритих асигнувань є транзитною. Головне управління є своєрідним «перевалочним пунктом», через який дотації та субвенції із державного бюджету надходять до бюджетів громад чи направляються для вирівнювання фінансової спроможності інших регіонів. На обслуговуванні в органах Державної казначейської служби області знаходиться 194 розпорядника та одержувача бюджетних коштів інших регіонів.

У 2025 році по Хмельницькій області до загального і спеціального фондів державного бюджету надійшло податків, зборів й інших обов’язкових платежів в сумі 220705,3 млн грн, з них: до загального фонду - 19292,1 млн грн, частка яких у загальній сумі надходжень складає 8,7%; до спеціального фонду – 201413,2 млн грн, або 91,3%.

В 2025 році серед доходів державного бюджету обсяг надходжень (без урахування міжбюджетних трансфертів) становить 219641,4 млн грн або 99,5% усіх надходжень, міжбюджетні трансферти – 1063,9 млн грн, або 0,5% відповідно (таблиця 2.5). Бюджетне відшкодування ПДВ становило 2337,1 млн грн, які після погодження їх сум з Державною податковою службою України, ДКСУ в розрізі платників перерахувало на їх банківські рахунки.

млн грн

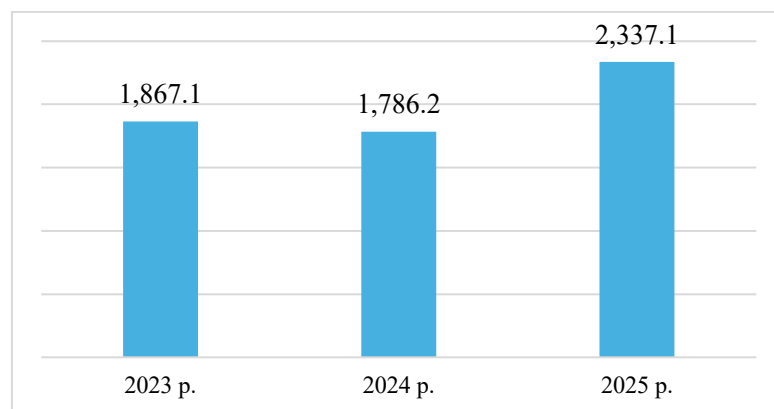

Рисунок 2.10 – Показники бюджетного відшкодування ПДВ з державного бюджету органами ДКСУ в 2023-2025 роках

Таблиця 2.5 – Склад, структура, динаміка виконання доходів державного бюджету ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в 2023-2025 р.р.

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Абсолютне відхилення, млн грн		Темп росту, %	
	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Податкові надходження	11092.1	5.3	16221.8	8.4	21931.5	9.9	5129.7	5709.7	146.2	135.2
ПДФО	4443.0	2.1	7031.3	3.7	11416.6	5.2	2588.3	4385.3	158.3	162.4
військовий збір	914.4	0.4	1179.1	0.6	903.6	0.4	264.7	-275.5	128.9	76.6
податок на прибуток підприємств	949.5	0.4	1361.8	0.7	1781.9	0.8	412.3	420.1	143.4	130.8
рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	99.0	0.0	109.7	0.1	132.6	0.1	10.7	22.9	110.8	120.9
акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	11.5	0.0	16.4	0.0	16.0	0.0	4.9	-0.4	142.6	97.6
акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	191.8	0.1	162.2	0.1	181.6	0.1	-29.6	19.4	84.6	112.0
ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	577.4	0.3	1653.7	0.9	1873.5	0.8	1076.3	219.8	286.4	113.3
ПДВ з ввезених на митну територію України товарів	4225.1	2.0	5244.3	2.7	5699.4	2.6	1019.2	455.1	124.1	108.7
ввізне мито	492.2	0.2	538.7	0.3	722.1	0.3	46.5	183.4	109.4	134.0
вивізне мито	9.1	0.0	5.5	0.0	8.3	0.0	-3.6	2.8	60.4	150.9
екологічний податок	83.3	0.0	83.1	0.0	85.7	0.0	-0.2	2.6	99.8	103.1
Неподаткові надходження	198660.4	94.1	175570.3	91.2	197695.3	89.6	-23090.1	22125.0	88.4	112.6
доходи від власності та підприємницької діяльності	268.4	0.1	35.9	0.0	393.8	0.2	-232.5	357.9	13.4	1097.7
адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	180.5	0.1	207.9	0.1	260.9	0.1	27.4	53.0	115.2	125.5
інші неподаткові надходження	214.1	0.1	253.2	0.1	339.0	0.2	39.1	85.8	118.3	133.9
власні надходження бюджетних установ	197997.3	93.8	174821.4	90.8	196701.5	89.1	-23175.9	21880.1	88.3	112.5
Доходи від операцій з капіталом	5.1	0.0	1.0	0.0	9.7	0.0	-4.1	8.7	19.6	970.0
надходження від продажу основного капіталу	0.3	0.0	0.7	0.0	1.4	0.0	0.4	0.7	233.3	200.0
кошти від продажу землі і нематеріальних активів	4.7	0.0	3.8	0.0	8.3	0.0	-0.9	4.5	80.9	218.4
Цільові фонди	6.6	0.0	7.0	0.0	4.9	0.0	0.4	-2.1	106.1	70.0
надходження до Фонду соціального захисту інвалідів	6.6	0.0	7.0	0.0	4.9	0.0	0.4	-2.1	106.1	70.0
Усього доходів без урахування міжбюджетних трансфертів	209764.0	99.4	191803.5	99.7	219641.4	99.5	-17960.5	27837.9	91.4	114.5
Офіційні трансферти	1296.2	0.6	634.1	0.3	1063.9	0.5	-662.1	429.8	48.9	167.8
Реверсна дотація	634.5	0.3	0.0	0.0	361.2	0.2	-634.5	361.2	0.0	-
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів	660.3	0.3	634.1	0.3	702.7	0.3	-26.2	68.6	96.0	110.8
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на перерахування коштів в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії РФ проти України та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-1.5	0.0	0.0	-
УСЬОГО ДОХОДІВ	211060.3	100.0	192437.6	100.0	220705.3	100.0	-18622.7	28267.7	91.2	114.7

Найбільшу частку надходжень державного бюджету у 2025 році становлять власні надходження бюджетних установ – 196701,5 млн грн, або 89,1%; податкові надходження, зокрема: ПДФО – 11416,6 млн грн, або 5,2%; ПДВ (із урахуванням бюджетного відшкодування) – 7573,0 млн грн, що складає 3,4% від загальної суми; податок на прибуток підприємств – 1781,9 млн грн або 0,8%. З місцевих бюджетів Хмельницької області для розпорядників коштів державного бюджету перераховано субвенцію на виконання програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів в сумі 702,7 млн грн, яка склала 0,3% від усіх доходів по державному бюджету.

Річним розписом Державного бюджету України (із урахуванням внесених змін) Хмельницькій області на 2025 рік з метою проведення видатків передбачено асигнувань на суму 255690,8 млн грн. Касові видатки за рік склали 255191,7 млн грн, або 99,8% до плану (таблиця 2.6). Касові видатки у 2025 році по загальному фонду становлять 56424,6 млн грн (або 99,9% до відкритих асигнувань), по спеціальному фонду – 198767,1 млн грн (або 99,9% до відкритих асигнувань). Залишки невикористаних відкритих асигнувань на початок 2026 року по загальному фонду становили 23,8 млн грн, по спеціального фонду – 32,5 млн грн.

Найбільший обсяг касових видатків державного бюджету в 2025 році профінансовано ГУ ДКСУ у Хмельницькій області по головному розпоряднику Міністерству оборони України загальним обсягом 238152,7 млн грн, що складає 93,3 від загального обсягу видатків за рік (таблиця 2.6). Касові видатки по головному розпоряднику Міністерству внутрішніх справ України склали 9005,8 млн грн, або 3,5%.

Виконання доходів обласного бюджету Хмельницької області в 2025 році забезпечено ГУ ДКСУ у Хмельницькій області.

За 2025 рік до обласного бюджету Хмельницької області (загальний і спеціальний фонди) надійшло 3821,1 млн грн доходів (із урахуванням міжбюджетних трансфертів), що більше в порівнянні із 2024 роком на 9,3% або на +323,7 млн тис. грн (таблиця 2.7).

Таблиця 2.6 – Склад, структура, динаміка виконання видатків державного бюджету ГУ ДКСУ у Хмельницькій області в розрізі головних розпорядників коштів у 2023-2025 р.р.

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Абсолютне відхилення, млн грн		Темп росту, %	
	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України	284.8	0.1	399.5	0.2	494.8	0.2	114.7	95.3	140.3	123.9
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	259.4	0.1	358.5	0.2	409.0	0.2	99.1	50.5	138.2	114.1
Державна служба статистики України	25.4	0.0	41.0	0.0	37.5	0.0	15.6	-3.5	161.4	91.5
Державна судова адміністрація України	583.7	0.2	642.3	0.3	730.3	0.3	58.6	88.0	110.0	113.7
Офіс Генерального прокурора	319.3	0.1	324.2	0.1	343.6	0.1	4.9	19.4	101.5	106.0
Міністерство внутрішніх справ України	6339.5	2.6	6971.8	3.1	9005.8	3.5	632.3	2034.0	110.0	129.2
Міністерство економіки України	32.5	0.0	42.6	0.0	106.3	0.0	10.1	63.7	131.1	249.5
Міністерство у справах ветеранів України	9.8	0.0	3.7	0.0	0.8	0.0	-6.1	-2.9	37.8	21.6
Міністерство оборони України	230075.6	94.2	206133.1	92.8	238152.7	93.3	-23942.5	32019.6	89.6	115.5
Міністерство освіти і науки України	776.9	0.3	928.7	0.4	1009.2	0.4	151.8	80.5	119.5	108.7
Міністерство охорони здоров'я України	151.7	0.1	212.2	0.1	202.1	0.1	60.5	-10.1	139.9	95.2
Міністерство соціальної політики України	2472.8	1.0	2890.8	1.3	1587.0	0.6	418.0	-1303.8	116.9	54.9
Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України	47.5	0.0	173.5	0.1	-	-	126.0	-	365.3	-
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	68.7	0.0	86.3	0.0	-	-	17.6	-	125.6	-
Міністерство аграрної політики та продовольства України	77.9	0.0	65.7	0.0	-	-	-12.2	-	84.3	-
Міністерство молоді та спорту України	0.2	0.0	1.3	0.0	2.1	0.0	1.1	0.8	650.0	161.5
Міністерство фінансів України	365.0	0.1	588.7	0.3	688.0	0.3	223.7	99.3	161.3	116.9
Міністерство юстиції України	400.4	0.2	406.7	0.2	575.8	0.2	6.3	169.1	101.6	141.6
Міністерство культури та інформаційної політики України	11.1	0.0	9.4	0.0	8.7	0.0	-1.7	-0.7	84.7	92.6
Антимонопольний комітет України	10.0	0.0	24.5	0.0	27.3	0.0	14.5	2.8	245.0	111.4
Державне космічне агентство України	72.3	0.0	88.5	0.0	85.2	0.0	16.2	-3.3	122.4	96.3
Державне бюро розслідувань	184.0	0.1	231.8	0.1	240.2	0.1	47.8	8.4	126.0	103.6
Служба безпеки України	582.8	0.2	548.0	0.2	611.9	0.2	-34.8	63.9	94.0	111.7
Центральне управління Служби безпеки України	574.7	0.2	536.9	0.2	597.0	0.2	-37.8	60.1	93.4	111.2
Антитерористичний центр при Службі безпеки України	8.0	0.0	11.1	0.0	14.9	0.0	3.1	3.8	138.8	134.2
Національна академія аграрних наук України	11.1	0.0	12.5	0.0	252.1	0.1	1.4	239.6	112.6	2016.8
Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	68.5	0.0	70.1	0.0	68.5	0.0	1.6	-1.6	102.3	97.7
Головне управління урядового фельд'єгерського зв'язку Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	17.0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-
Хмельницька обласна державна адміністрація	200.4	0.1	695.2	0.3	364.1	0.1	494.8	-331.1	346.9	52.4
РАЗОМ	244198.4	100.0	222094.4	100.0	255191.7	100.0	-22104.0	33097.3	90.9	114.9

До загального фонду обласного бюджету Хмельницької області (без урахування міжбюджетних трансфертів) в 2025 році надійшло доходів загальним обсягом 2162,8 млн грн, що більше в порівнянні із 2024 роком на 23,1% або на +406,0 млн грн. До спеціального фонду (без урахування міжбюджетних трансфертів) надійшло 421,5 млн грн, що на 14,1 млн грн або на 3,5% більше ніж у 2024 році.

Таблиця 2.7 – Склад, структура, динаміка виконання доходів обласного бюджету Хмельницькій області в 2023-2025 р.р.

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Абсолютне відхилення, млн грн		Темп росту, %	
	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Всього доходи обласного бюджету, зокрема:	4199.1	100.0	3497.4	100.0	3821.1	100.0	-701.7	323.7	83.3	109.3
Доходи загального фонду, з них:	1924.5	45.8	1756.8	50.2	2162.8	56.6	-167.7	406.0	91.3	123.1
ПДФО	1749.5	41.7	1536.0	43.9	1864.6	48.8	-213.5	328.6	87.8	121.4
податок на прибуток підприємств	95.8	2.3	130.4	3.7	191.6	5.0	34.6	61.2	136.1	146.9
адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	39.2	0.9	33.9	1.0	40.3	1.1	-5.3	6.4	86.5	118.9
рентна плата за спеціальне використання води	21.9	0.5	23.7	0.7	25.7	0.7	1.8	2.0	108.2	108.4
рентна плата за спеціальне користування надрами	14.9	0.4	17.5	0.5	24.8	0.6	2.6	7.3	117.4	141.7
Доходи спеціального фонду, з них:	545.1	13.0	407.4	11.6	421.5	11.0	-137.7	14.1	74.7	103.5
власні надходження бюджетних установ	511.6	12.2	374.4	10.7	378.4	9.9	-137.2	4.0	73.2	101.1
Дотації	194.4	4.6	265.0	7.6	229.9	6.0	70.6	-35.1	136.3	86.8
Субвенції з державного бюджету	1485.6	35.4	1041.8	29.8	972.0	25.4	-443.8	-69.8	70.1	93.3
Субвенції з місцевих бюджетів	49.6	1.2	20.9	0.6	34.9	0.9	-28.7	14.0	42.1	167.0
Надходження в рамках програм допомоги урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	0.0	0.0	5.4	0.2	0.0	0.0	5.4	-5.4	-	0.0

Джерело: складено за матеріалами [24-26]

ПДФО став основним бюджетоутворюючим податком обласного бюджету Хмельницькій області в 2023-2025 р.р., його абсолютний показник в 2025 році склав 1864,6 млн грн (або 48,8% загальної структури надходжень). В порівнянні з 2024 роком загальна величина надходжень ПДФО зросла на +328,6 млн грн, що складає +21,4%. Наступну позицію в обласному бюджеті

займають власні надходження бюджетних установ, які є основним джерелом формування спеціального фонду. В 2025 році величина власних надходжень бюджетних установ склала 378.4 млн грн, або 9,9% структури бюджету і зросла в порівнянні з 2024 роком на +4,0 млн грн, або +1,1%. Надходження від податку на прибуток підприємств в 2025 році склали 191.6 млн грн, або 5% структури бюджету і зросли в порівнянні з 2024 роком на +61,2 млн грн, або на +46,9%.

Обсяг трансфертів із державного бюджету, що перераховані до обласного бюджету в 2025 році, склав 1201,9 млн грн (що на +104,9 млн грн або на 8,0% менше ніж у 2024 році), зокрема:

- дотацій – 229,9 млн грн (зокрема, додаткова дотація на здійснення переданих із державного бюджету видатків на утримання закладів освіти й охорони здоров'я – 111,9 млн грн; базова дотація – 109,8 млн грн);

- субвенцій – 972,0 млн грн (зокрема, освітня субвенція – 508,4 млн грн; субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей військових згідно ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» – 227,9 млн грн; субвенція на здійснення підтримки окремих закладів і заходів у системі охорони здоров'я – 62,7 млн грн; субвенція на забезпечення діяльності фахівців з супроводу ветеранів війни і демобілізованих осіб, окремі заходи із підтримки осіб, які захищали суверенітет, незалежність, територіальну цілісність України – 41,1 млн грн; субвенція на здійснення доплат педагогічним працівникам закладів ЗСО – 17,8 млн грн та ін). За 2025 рік до обласного бюджету Хмельницької області надійшло субвенцій із бюджетів територіальних громад області в обсязі 34,9 млн гривень.

Видатки обласного бюджету Хмельницької області по загальному і спеціальному фондах із кредитуванням виконано за 2025 рік у сумі 3726,3 млн грн, що на 141,6 млн грн або на +4,0% більше ніж у 2024 році, зокрема по загальному фонду обласного бюджету у сумі 2719,4 млн грн, що на -1,4%

менше ніж у 2024 році та по спеціальному фонду – 1006,9 млн грн, що на +21,9% більше ніж у 2024 році (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Склад, структура, динаміка фінансування видатків обласного бюджету Хмельницької області в 2023-2025 р.р.

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Абсолютне відхилення, млн грн		Темп росту, %	
	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	млн грн	структура, %	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Всього видатки обласного бюджету, з них по галузях:	2434.9	100.0	3584.5	100.0	3726.3	100.0	1149.6	141.8	147.2	104.0
державне управління	25.7	1.1	33.3	0.9	40.6	1.1	7.6	7.3	129.4	121.9
освіта	1058.6	43.5	1392.8	38.9	1532.6	41.1	334.2	139.8	131.6	110.0
охорона здоров'я	274.3	11.3	422.3	11.8	536.7	14.4	148.0	114.4	154.0	127.1
соціальний захист та соціальне забезпечення	374.3	15.4	536.2	15.0	585.6	15.7	161.9	49.5	143.2	109.2
культура і мистецтво	146.6	6.0	166.3	4.6	171.7	4.6	19.7	5.5	113.4	103.3
фізична культура і спорт	48.4	2.0	48.0	1.3	48.0	1.3	-0.4	0.0	99.1	100.0
сільське і лісове господарство, рибне господарство та мисливство	4.5	0.2		0.0	6.0	0.2	-4.5	6.0	0.0	-
будівництво та регіональний розвиток	0.0	0.0	6.4	0.2	0.0	0.0	6.4	-6.4	-	0.7
транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство	2.5	0.1	37.9	1.1	19.3	0.5	35.4	-18.6	1515.2	50.9
зв'язок, телекомунікації та інформатика	1.8	0.1	0.6	0.0	0.8	0.0	-1.2	0.2	32.3	136.7
інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	3.5	0.1	3.0	0.1	2.7	0.1	-0.5	-0.3	86.1	90.1
захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	1.9	0.1	0.0	0.0	3.7	0.1	-1.9	3.7	0.0	-
громадський порядок	0.0	0.0	1.0	0.0	6.7	0.2	1.0	5.7	-	646.6
охорона навколишнього природного середовища	0.0	0.0	3.0	0.1	0.3	0.0	3.0	-2.7	-	9.6
засоби масової інформації	1.0	0.0	1.1	0.0	1.1	0.0	0.1	0.0	105.5	100.7
кредитування	4.6	0.2	-0.9	0.0	3.3	0.1	-5.5	4.2	-19.8	-361.9
Трансферти з обласного бюджету, з них:	487.3	20.0	933.7	26.0	770.9	20.7	446.4	-162.8	191.6	82.6
трансферти з обласного бюджету бюджетам місцевого самоврядування, за рахунок відповідних трансфертів з державного бюджету	398.3	16.4	720.7	20.1	444.7	11.9	322.4	-276.0	181.0	61.7

Джерело: складено за матеріалами [24-26]

Найбільшими за обсягами в складі видатків обласного бюджету Хмельницької області є видатки на освіту які складають в 2025 році 1532,6 млн грн, або 41,1% у загальній структурі видатків, в порівнянні з 2024 роком їх обсяг зріс на +139,8 млн грн, або на +10,0%. Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення склали в 2025 році 585.6 млн грн, або 15,7% величини видатків, що більше за показник 2024 року на +49,5 млн грн, або на +9,2%. Видатки на охорону здоров'я в 2025 році склали 536.7 млн грн, або 14.4% загального обсягу видатків за рік, що більше показника 2024 року на +114.4 млн грн, або на +27,1%.

З обласного бюджету Хмельницької області в 2025 році передано трансфертів загальним обсягом 770,9 млн грн, що складає 20,7% структури бюджету, в порівнянні з 2024 роком їх обсяг скоротився на -162,8 млн грн, або на 17,4%. Зокрема з обласного бюджету бюджетам місцевого самоврядування було перераховано трансферти за рахунок відповідних трансфертів з державного бюджету загальним обсягом 444,7 млн грн, що складає 11,9%, що менше ніж у 2024 році на -276,0 млн грн, або на -38,3%.

Проведений аналіз показав, що ключовими проблемами і ризиками в системі казначейського обслуговування бюджетів та розпорядників бюджетних коштів залишаються:

- труднощі прогнозування та забезпечення ефективного управління ліквідністю ЄКР за умов нерівномірного надходження бюджетних ресурсів, що призводить до невчасного фінансування видатків;
- кіберзагрози, здатні спричинити затримку платежів чи витік конфіденційної інформації;
- випадки нецільового використання фінансових ресурсів і корупційні фактори, пов'язані зі зловживаннями під час розподілу та освоєння бюджетних коштів;
- потреба в неухильному виконанні вимог щодо перерахування залишків невикористаних коштів після завершення бюджетного періоду тощо.

В контексті реалізації «Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026-2030 роки» і побудови «ефективної системи управління державними фінансами, яка гармонізована із стандартам ЄС, спрямована на забезпечення збалансованості, стабільності, стійкості державних фінансів, забезпечення сталого фінансового підґрунтя для захисту територіальної цілісності України, відновлення та відбудови України, а також розвитку її соціально-економічного потенціалу» [29] ключовими кроками в напрямку оптимізації казначейського обслуговування бюджетів та розпорядників бюджетних коштів є:

- розвиток IT-інфраструктури: переведення взаємодії розпорядників коштів і органів ДКСУ у повністю електронний формат, удосконалення СДО та впровадження електронного документообігу;

- гармонізація бухобліку і звітності: адаптація національних стандартів державного сектору до міжнародних стандартів IPSAS, впровадження єдиного Плану рахунків та інтегрованої системи управління фінансами (FMIS);

- оптимізація видатків: удосконалення механізмів управління ліквідністю ЄКР, зокрема встановлення буфера ліквідності ЄКР і валютних рахунків ДКСУ, «посилення спроможності розпорядників та головних розпорядників коштів державного бюджету щодо прогнозування руху коштів єдиного казначейського рахунка» [29], спрощення процедур реєстрації бюджетних зобов'язань з метою мінімізації ризиків касових розривів;

- посилення прозорості та контролю: забезпечення автоматизованого обміну даними між ДКСУ, Міністерством фінансів України, Державною податковою та Державною митною службами України для запобігання порушенням та з метою підвищення оперативності аудиту.

Такі зміни спрямовані на те, щоб управління фінансами стало максимально прозорим і сумісним зі європейськими практиками.

Висновки

В кваліфікаційній роботі нами проведено дослідження суті, діючої практики та перспектив розвитку казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів за матеріалами Головного управління Державної казначейської служби України у Хмельницькій області.

Нами визначено, що в процесі обслуговування розпорядників бюджетних коштів Державна казначейська служба України виконує такі функції: відкриття та ведення рахунків; касове виконання доходів і видатків бюджету; контроль за бюджетними зобов'язаннями; здійснення публічних закупівель через систему ProZorro; забезпечення цільового використання бюджетних коштів; ведення бухгалтерського обліку та складання звітності; управління ліквідністю. Принципами казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів виступають: принцип єдиного казначейського рахунку; розмежування повноважень; обслуговування відповідно до затвердженого кошторису; реєстрація та облік зобов'язань; цільове спрямування коштів; здійснення безготівкових розрахунків; відповідальність учасників бюджетного процесу; звітність і підзвітність; попередній та поточний контроль; відкритість і прозорість діяльності.

Казначейське обслуговування бюджетів і розпорядників бюджетних коштів являє собою систему організаційно-правових заходів, спрямованих на акумулювання доходів, проведення видатків, розрахунково-касове обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, ведення обліку й звітності, а також здійснення контролю за цільовим використанням фінансових ресурсів. Його функціонування регулюється Бюджетним кодексом України та реалізується через систему єдиного казначейського рахунку.

Аналіз казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів у 2023–2025 роках підтвердив здатність системи ДКСУ ефективно функціонувати в умовах воєнного стану, засвідчив зростання пріоритетності

фінансування сектору безпеки й оборони та показав активне впровадження цифрових технологій через СДО «Клієнт казначейства - Казначейство».

ГУ ДКСУ у Хмельницькій області - це територіальний орган ДКСУ, який реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. У 2025 році ГУ ДКСУ у Хмельницькій області обслуговувало 1272 установи, з них 194 державного бюджету (187 розпорядників і 7 одержувачів) та 1078 місцевих бюджетів (675 розпорядників і 403 одержувачі).

Аналіз показав, що основними проблемами та ризиками системи казначейського обслуговування залишаються труднощі управління ліквідністю ЄКР через нерівномірність надходжень коштів, кіберзагрози, ризики нецільового використання бюджетних ресурсів і корупційних зловживань, а також необхідність своєчасного перерахування залишків невикористаних коштів після завершення бюджетного періоду.

Ключові напрями вдосконалення казначейського обслуговування бюджетів і розпорядників бюджетних коштів у межах реалізації «Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки» включають розвиток ІТ-інфраструктури, уніфікацію бухгалтерського обліку та звітності, підвищення ефективності видатків шляхом удосконалення управління ліквідністю ЄКР, а також посилення прозорості й контрольних механізмів.

Перелік джерел посилання

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : закон (№ 2456-VI) : [прийнято Верховною Радою 08.07.2010]: станом на 06.05.2023 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
2. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : постанова (№ 442) : [прийнято Кабінетом Міністрів 10.09.2014]: станом на 25.02.2026 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 18.03.2026)
3. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України [Електронний ресурс] : постанова (№ 215) : [прийнято Кабінетом Міністрів 15.04.2015]: станом на 13.11.2025 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 15.03.2026)
4. Бей С., Мирончук В., Британська Н. Казначейське обслуговування державного бюджету України за доходами: аналітичний вимір [Електронний ресурс] / С. Бей, В. Мирончук, Н. Британська // Економіка та суспільство. - 2024. - №70. – Режим доступу: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-81> (дата звернення: 08.04.2026)
5. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ [Електронний ресурс] : постанова (№ 228) : [прийнято Кабінетом Міністрів 28.02.2002]: станом на 07.07.2022 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 18.03.2026)
6. Русін В. М. Особливості функціонування органів Державної казначейської служби України в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]

/ В.М.Русін // Економіка та суспільство. - 2023. - №47. – Режим доступу: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-68> (дата звернення: 08.05.2026)

7. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами [Електронний ресурс] : наказ (№ 1407) : [прийнято Міністерством фінансів України 24.12.2012]: станом на 20.01.2026 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 20.03.2026)

8. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету [Електронний ресурс] : наказ (№ 43) : [прийнято Міністерством фінансів України 29.01.2013]: станом на 30.07.2024 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 20.03.2026)

9. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів [Електронний ресурс] : наказ (№ 938) : [прийнято Міністерством фінансів України 23.08.2012]: станом на 17.06.2025 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 22.03.2026)

10. Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : закон (№ 851-IV) : [прийнято Верховною Радою 22.05.2003]: станом на 01.12.2022 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 27.04.2026)

11. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги [Електронний ресурс] : закон (№ 2155-VIII) : [прийнято Верховною Радою 05.10.2017]: станом на 10.10.2024 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 28.04.2026)

12. Про платіжні послуги [Електронний ресурс] : закон (№ 1591-IX) : [прийнято Верховною Радою 30.06.2021]: станом на 10.10.2024 // Офіційний

сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 28.04.2026)

13. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] : постанова (№ 590) : [прийнято Кабінетом Міністрів 09.06.2021]: станом на 10.04.2026 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 05.05.2026)

14. Публічний звіт голови Державної казначейської служби України 2023 [Електронний ресурс] - URL: <https://surl.li/yjuzrj> (дата звернення: 20.04.2026)

15. Публічний звіт голови Державної казначейської служби України 2024 [Електронний ресурс] - URL: <https://surl.li/vnzyjd> (дата звернення: 20.04.2026)

16. Публічний звіт голови Державної казначейської служби України 2025 [Електронний ресурс] - URL: <https://surl.li/ckslzh> (дата звернення: 20.04.2026)

17. Open Budget - Державний веб-портал бюджету для громадян [Електронний ресурс] - URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 23.05.2026)

18. Виконання Державного бюджету України за 2025 рік [Електронний ресурс] - URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2025/> (дата звернення: 07.05.2026)

19. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2024 рік [Електронний ресурс] – URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (дата звернення: 19.05.2026)

20. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2025 рік [Електронний ресурс] – URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (дата звернення: 19.05.2026)

21. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2023 рік [Електронний ресурс] – URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2023-582 (дата звернення: 19.05.2026)

22. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2023 рік [Електронний ресурс] - URL: <https://www.treasury.gov.ua/file-storage/richnyi-zvit-pro-vykonannia-derzhavnoho-biudzhetu-ukrainy-za-2023-rik> (дата звернення: 05.05.2026)

23. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2024 рік [Електронний ресурс] - URL: <https://www.treasury.gov.ua/file-storage/richnyi-zvit-pro-vykonannia-derzhavnoho-biudzhetu-ukrainy-za-2024-rik> (дата звернення: 06.05.2026)

24. Виконання обласного бюджету за 2023 рік [Електронний ресурс] – URL: <https://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 12.05.2026)

25. Інформація про виконання обласного бюджету за 2024 рік [Електронний ресурс] – URL: <https://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026)

26. Інформація про виконання обласного бюджету за 2025 рік [Електронний ресурс] – URL: <https://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026)

27. Бюджети громад у 2025 році: стійкість, адаптація, розвиток [Електронний ресурс] – URL: <https://decentralization.gov.ua/news/20555> (дата звернення: 10.05.2026)

28. Бюджетна декларація на 2026-2028 роки [Електронний ресурс]: постанова (№ 774) : [схвалено Кабінетом Міністрів 27.06.2025] : станом на 27.06.2025 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://surl.lu/kwicbt> (дата звернення: 15.04.2026)

29. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С.В. Качула, Г.Є. Павлова, Л.В. Лисяк, О.В. Добровольська, Л.І. Катан. – Дніпро: Монолит, 2021. – 332 с.

30. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс] – URL: <https://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 20.03.2026)
31. Єдиний реєстр розпорядників та одержувачів бюджетних коштів [Електронний ресурс] – URL: <https://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 23.03.2026)
32. Нюанси казначейського обслуговування коштів місцевих бюджетів в контексті змін до законодавства [Електронний ресурс] – URL: <https://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 18.05.2026)
33. Пономаренко В.В. Визначення та сутність правового статусу розпорядників бюджетних коштів [Електронний ресурс] / В.В.Пономаренко // Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2023 р.) / за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. - Т. 2. - С. 84–87. – URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/32c187ac-ae9b-4bd7-834e-e38643c7d947/content> (дата звернення: 02.05.2026)
34. Про публічні закупівлі [Електронний ресурс] : закон (№ 922-VIII) : [прийнято Верховною Радою 25.12.2015]: станом на 07.04.2026 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 28.04.2026)
35. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року [Електронний ресурс] : розпорядження (№ 1218-р) : [прийнято Кабінетом Міністрів 27.12.2023 р.]: станом на 27.12.2023// Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 12.05.2026)
36. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026-2030 роки та затвердження операційного плану заходів з її реалізації [Електронний ресурс] : розпорядження (№ 217-р) : [прийнято Кабінетом Міністрів 25.02.2026]: станом на 25.02.2026// Офіційний

сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 25.05.2026)

37. Форкун І., Козак В. Концептуальні підходи казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та їх правове регулювання. Сучасні тенденції розвитку обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування в умовах цифрової економіки та глобальних викликів сталого розвитку: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., Хмельницький : ХНУ, 2026. – (здано до друку)

38. Хмельницька обласна військова адміністрація [Електронний ресурс] - URL: <https://www.adm-km.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2026)

39. International Budget Partnership [Електронний ресурс] - URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 25.05.2026)

40. Public administration under modern conditions: concept, features, challenges : Collective monograph. Riga : Izdevniecība «Baltija Publishing». 2020. 264 p.

ДОДАТКИ